Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:o 9 (1625) A. 31:STA ÅRG.

LÖSNUMMER: 20 ÖRE.

UPPLAGA A. OCH B.

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 3 MARS 1918.

HUFVUDREDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE: ELISABETH KREY-LANGE.

En Zornutställning till förmån för Svenska Röda stjärnan.

ANDERS ZORNS PENSEL är outtröttlig. Hans nu i Konstföreningens lokal pågående utställning till förmån för Svenska Röda stjärnan innefattar en hel rad nya konstverk inom porträttmåleriets och genrens områden, af hvilka flertalet hafva något af detta skapandets "sacre feu", som ge Zorns dukar deras fascinerande lif.

Hans skarpa målaröga, denna djärft fångande blick, hvarmed han så att säga syntetiserar sin modells karaktär, har lydigt tjänat honom vid skapandet af porträtten af direktör Frisell och fru Carlsund. Det är alls ej nödvändigt att känna modellerna för att öfvertygas om, hur i konstnärlig mening intimt föredraget är i penselns gång öfver duken, hur träffande deras personligheter äro återgifna. En annan sida af Zorns porträttkonst representerar bilden af fru Afred Berg. Modellens mondäna snitt får sin trogna spegling i den briljanta, något ytliga behandling, som konstnären roar sig med, då han är på det humöret. Han förstår som ingen annan svensk målare att återge den koketta, strålande stockholmska öfverklasskvinnan från i dag, där hon stolt öfver sin fägring och trygg i känslan af att befinna sig på lifvets solsida lefver i salongslyxen som fisken i vattnet.

"Le nu" saknas naturligtvis icke på en Zorn-utställning, robusta unga kvinnolemmar mot glittrande vatten, mot klippor i sol och i mjuk innebelysning. Det sensuella draget är ofta förhärskande, så att det blir mera kropp än själ, men sensualismen är alltid frisk och det måleriska i toner och linjer öfvervägande.

ANDERS ZORN: PORTRÄTT AF FRU ALFRED BERG. — E. Holmén foto.

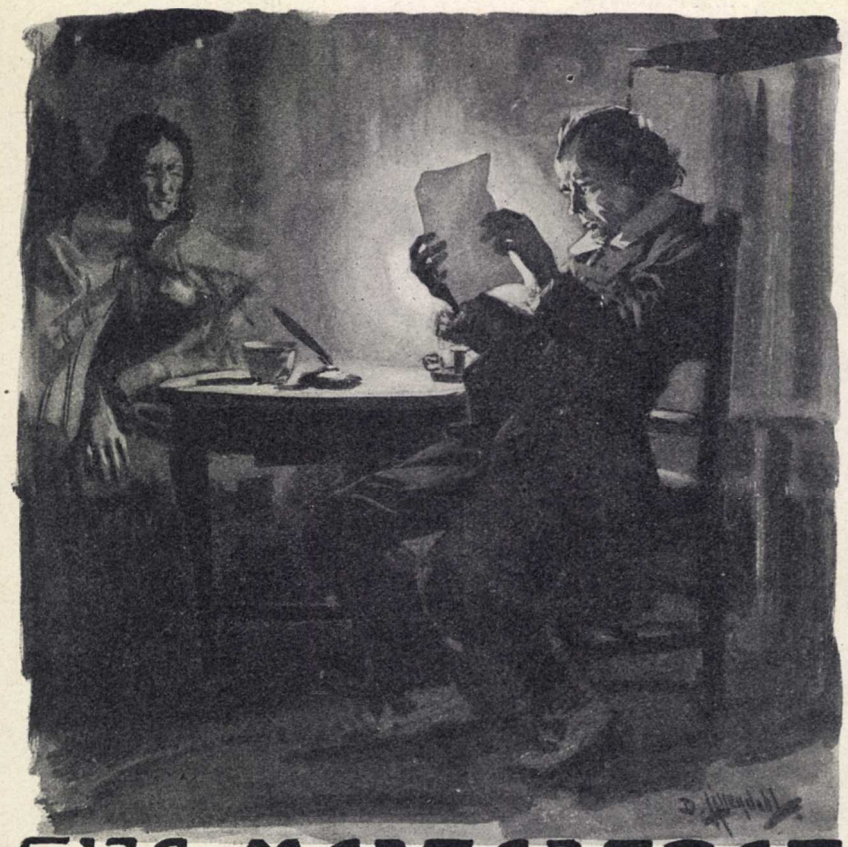

EVA MARGARETAS LÄDERKÄNGOR

AF HILDUR DIXELIUS—BRETTNER.

I EN LITEN GÅRD I EN FATTIG KAPELLförsamling af Västerbottens lappmark, satt tjänstelöse prästmannen Olof Mårtensson-Norenius julafton nådens år 1796 och skref vid fönsterbordet. Då han slutat, torkade han bläcket mot lågan af talgljuset och kunde därvid ej hindra att papperet något sotades. Sedan genomläste han, tillbakalutad på trästolen, sin skrifvelse, som var af följande lydelse:

Högvördige Herr Doctor, Biskop och Commendeur af Kongl. Maj:ts Nordstjerneorden! Så ock Högvördige, Högädle och Höglärde Herrar Consistorie Assesorer!

Alldenstund jag nu och det efter vanligheten för mig, åter är tjänstelös, men i Lapmarken nu skola vara flera lediheter, utaf hvilka en till namnet Wiskan, til den 30 hujus skall sökas; alltså är hos Högvördigste Herr Doctorn, Biskopen och Commendeuren samt maxime Venerandum Consistorii Herrar Assesorerna nu härmedelst min ödmjukaste anhållan om befordran dertil. Det är nu tio år och uppå det ellofte ifrån nästledne sommar som jag varit Prest till tjenst vid Lapmarken; men, min lön årligen har, som bekant är, varit otillräcklig till bröd och vatten på året; men, i dess ställe har en god hvite utaf förtret och ledsamheter alltid varit tillräckliga; — så att dessa mina framsletna tio Lapska presteår varit för mig, så til sägandes, just ett decennium tragicum. — Väl heter det, at, quilibet fortunæ suæ fober est; men det heter ock: nulla regula sina exceptione (aut, quod idem est, distinguendum, vel exeipiendum est, cet. —): allt så om jag ej får det nu nämnda stället, uppsäger jag i dag härmedelst min tjänst och beskickning vid Lapmarken för det tilkommande och all min tid och nu i början af nästa år — en gång, och den ändteligen och för all tid lämnar orten och stiftet. — Under hvilken sin ödmjukaste anhållan uti djupaste vördnad oaflåtligen framhärdar.

Högvördige Herr Doctorns, Biskopens och Commendeurens, samt Maxime Venerandum Consistorii, Herrar Assesorernas aldra ödmjukaste tjänare.

Olof Mårtensson-Norenius.

Då han slutat läsa slog han med den knutna handen i den omålade bordskifvan.

"Eva och Eva Margareta", ropade han ut öfver det skumma rummet, som endast upplystes af några pyrande stockvedsträn i spiseln och af talgljuset på bordet och i hvars tomhet armodet grinade, "Eva och Eva Margareta".

Två människovarelser, som suttit sammankrupna i ett hörn, kommo öfver golfvet, det var hustrun och dottern, en flicka på åtta år.

"Här hafven I min julgåfva," han räckte dem papperet, "om I icke nästa jul sitten i Wiskans nybyggda kapellpredikantboställe med kök och kökskammare och sal och förstukammare och två mindre kammare på loftet och med rågbröd och färskt smör och korfmat och sylta och stek, allt af besittandes jord och egandes kreatur, så sitten I vid det förnämsta utomlandske universitetet, där Eder hulde make och fader med heder skall disputera pro gradu philosophico och då" — han reste sig — "skola de Högvördige, Högädle och Höglärde Herrar se i hvem de stungit hafva!"

Hustrun hade sjunkit ned på en stol vid bordsändan.

"Jag tänker vi sitter där vi sitter," sade hon, det var bitterhet i tonen, svälten talade i hennes drag.

"Du är mig en hustru till förtappelse," han höjde handen, "ve den, som förargelse åstadkommer."

Hustrun satt oberörd, scenen var henne välbekant.

"Du skulle ha låtit bli att utfara så smädeliga mot kyrkoherden Örnberg, så hade du ännu varit hans vicarius."

"Du talar som det ovetandes kvinnfolk du är," mannen vände henne ryggen.

"Du är inte skapter för den vanliga samfundslefnaden," kastade hon efter honom i sin bitterhet," en öfverhetsperson är för dig hvad ett rödt kläde är för en tjur. Ju förr vi få dö af svält i enslighet, dess förmånligare torde det vara för oss."

"Du talar som det ovetandes kvinnfolk du är — jag är icke skapter för sammanlefnad med kitseliga förmän och äfvenså kitseliga nådårsinnehafvande prästänkor; därför må höga öfverheten tillerkänna mig en självständig syssla —"

Hustrun skakade på hufvudet och afbröt honom.

"Den där visat, att han icke kan styra sig själf, kan höga öfverheten icke anförtro att styra andra."

Norenius stannade framför henne.

"Du är mig en hustru till förtappelse — detta är lön och tack för den julgåfva — den julgåfva —," han stammade upprörd och fäktade med papperet.

Hustruns blick gick förbi honom som om hon knappast gitte se på honom.

"Jag har fått sådan julgåfva förr och vet nogsamt dess värde."

"Det är osannfärdigt tal! Har jag någonsin förut lofvat dig Wiskans nybyggda kapellpredikantboställe med kök och kökskammare och sal och förstukammare och två mindre kammare på loftet?"

"Nej, men Digernäs kapellpredikantboställe med kök och två kammare och en mindre kammare på loftet. Och i fjol pedagogien i Umeå stad."

Norenius gick rundt i rummet.

"Det är osannfärdigt tal — det var pedagogien i Luleå."

"Hvilket det nu var, så var gåfvan lika mycket värd."

"Det var icke min skuld." Norenius gick upp och ned.

"Du skulle icke ha hållit till på krogen i Degerfors och där supit tillsammans med Clemens Andersson och andra utmärkta fyllehundar, så hade du nu haft bättre rykte hos höga vederbörande."

"Det är osannfärdigt tal. Hafver jag ingått på krogen i Degerfors, så hafver det icke varit af kärlek till brännevin utan för att afstyra oskick och buller, som vid dessa tillfällen där varit rådandes och torde ett sådant besök mera lända mig till heders än nackdel, såvida själfva ämbetet förbinder mig att hålla ordning och skick ej mindre på själfva krogen. Och hafver jag druckit en sup med Clemens Andersson, den där icke torde vara någon utmärkt fyllehund framför andra, så hafver det varit för att en prästman icke må ge sken af att försmå den ringes välvilja — kom Eva Margareta, kom," han räckte handen mot flickan, "det är din moders tack, att hon utfarer i osannfärdiga beskyllningar — kom, Eva Margareta," han fattade hennes hand, "du skall bättre förstå din julgåfva," han höll upp brefvet, "din fader skall för din skull disputera pro gradu philosophico — kan du säga det — pro gradu philosophico?"

Den lilla som hela tiden stått alldeles tyst och tummat snibbarna på sin grå yllehalsduk såg upp på fadern med sina stora blå ögon.

"Pro gradu philosophico," upprepade hon lydigt. Hon såg ned. "Men läderkängorna då, far," de mörka ögonen häftade åter vid fadern.

Denne gjorde en besvärande otålig hufvudrörelse.

"Läderkängorna — läderkängorna — det finns inga läderkängor."

Den lilla såg åter ned. Hon hade aldrig ägt ett par läderkängor. Om somrarna sprang hon barfota, om vintrarna var hon klädd i lappskor. Nu hade hon hela året haft löfte om, att hon skulle få ett par läderkängor till julen. Hon hade den sista tiden endast talat och drömt om läderkängorna.

Fadern tog henne vid handen.

"Kom, Eva Margareta, till nästa jul skall du få två par läderkängor — kom, vi skola redan denna afton befordra brefvet — vi skola gå ned med det till Gran — där torde sörlandsfarare se inom kanske redan i morgon bittida — och sitten I så icke nästa jul i Wiskans nybyggda kapellpredikantboställe, så sitten I — knyt på dig hufvudduken, Eva Margareta."

Den lilla knöt lydigt den grå ylleduken

Iduns byrå och expedition,
Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Riks 1646. Allm. 9803. Red. Högman: kl. 11—1. Riks 8660. Allm. 402.
Expeditionen: kl. 9—5. Riks 1646. Allm. 6147. Annonskont.: kl. 9—5. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. B, med juln:r:		Uppl. A, utan juln:r:		Uppl. C, praktuppl., med juln:r:	
Helt år	Kr. 10:50	Helt år	Kr. 10:—	Helt år	Kr. 14:—
1:a halfåret	» 5:20	3 kvartal ...	» 7:60	Halft år	» 7:25
2:a halfåret	» 5:30	Halft år	» 5:20	Kvartal	» 3:75
Kvartal	» 2:60	Kvartal	» 2:60	Månad	» 1:35
4:e kvartalet	» 3:25	Månad	» 1:—		

Iduns annonspris:
Pr millimeter enkel spalt:

30 öre efter text. 35 öre å textsida. 20 % förhöjning för särskildt begärd plats.
Utländska annonser: 35 öre eft. text, 40 öre å textsida, 20 % förh. för särsk. begärd plats.

under hakan, tog faderns hand och så gingo de båda mot dörren.

Hustrun satt kvar vid bordet. Hon gitte knappast se efter dem, det var henne som ett narrspel alltsammans.

Hon hade varit så beredd på att han skulle komma med några fantasier i afton. Så var det vid hvarje stor helg och särskildt vid julen. Han kunde se dem svälta andra tider, men vid julen dref åsynen däraf upp en underlig oro inom honom. Hon kände så väl igen den då den kom, hon kunde förutsäga förloppet. Det började på morgonen, då han fann frukostmaten vara den vanliga svältkosten, frusen potatis, sillake och i bästa fall en tår blå mjölk, då blef han ond, utför otidigt mot henne, hustrun, men gaf dock alltid sken af, att det var af annan orsak. På förmiddagen surrade han omkring ömsom godlynt, ömsom retlig, frampå eftermiddagen skref han till Högvördiga Domkapitlet. Och hvad han då fann på att begära, det var med detsamma hans. De där inbillningarna hjälpte honom öfver julen.

Hon gitte knappast känna bitterhet emot honom. Hon gitte knappast känna något längre. Det fanns inte skymt af hopp inom henne, att det någonsin skulle bli bättre för dem. Hon visste nogsamt, att fick han ett förordnande så skulle han aldrig kunna styra vare sig sitt lynne eller sina begärelser, och försyndade han sig en gång till, så blef det afsättning från ämbetet. Inte ens tanken därpå väckte någon oro hos henne. Hon och flickan hade för länge sedan svultit sig till ohälsa — det kunde ju inte mer än fortgå på den vägen.

Flickstackarn — ja, hon lefde nog inte länge. Då blef han väl alldeles galen — hade han något kärt i sitt elände så var det henne.

Hon satt och vaggade på stolen, så reste hon sig och gick öfver golfvet, tog ett par stockvedsträn bakom ugnen och lade på elden, som var nära att slockna. Så satte hon sig på sängkanten och rufvade.

Under tiden hade Norenius och Eva Margareta hunnit ett godt stycke till vägs emot byn.

Norenius var en knappt medellång gestalt. Nu på äldre dagar var han något kutryggig. Ett stort, lockigt hår stod som en krans kring skinnmössan. Hans silhuett var fantastisk där den aftecknade sig på den månlysta snön.

Han gick brådskande och drog den lilla med sig allt under det han ifrigt gestikulerade med sin lediga vänstra arm.

"Pro gradu philosophico — och sedan skola de se i hvem de stungit hafva — i morgon, Eva Margareta, torde sörlandsfarare se inom hos Gran och inom tre veckor är brefvet hans högvördighet biskopen i handom —" han böjde sig ned och jollrade mot den lilla. "Hip, hip, hopp, nästa jul dansa far och Eva Margareta julpolska i Wiskans nybyggda kapellpredikantboställe — i salen som är ellofva fot till tak — Eva Margareta dansar i nya läderkängor — och mor har sylta och stek och korfmat på bordet — hip, hip, hopp, säger Eva Margareta, jag har en god fader, som gifvit mig detta. Säger du ej det, Eva Margareta?" Han böjde sig ned mot den lilla.

Denna tummade halsdukssnibbarna med sin lediga vänstra hand. Moderns skepsis hade för länge sedan slagit sin klo i hennes barnasinne, men hon visade det aldrig. Nu såg hon också upp på fadren.

"Jo, jag säger, jag har en god fader som gifvit mig detta."

I Grans gård lyste det i handelsboden och dörren var öppen mot bygatan. Därinne syntes trångt af lappar och allmoge. Pörtstickorna lyste kring de svarta, nedrökta väggarna. Luften var tjock, det luktade af brännvin och dålig tobak. Norenius banade sig väg in och drog Eva Margareta med sig. Han hälsade högljudt, knuffades och kastade ut latinska glosor och elaka kvickheter och fick ilskna svar tillbaka. Ingen respekterade honom, det var tydligt.

Men Eva Margareta hade blifvit stående midt på golfvet och såg upp mot det låga röksvarta taket. Ögonen hängde vid ett knippe läderkängor, som dinglade i taket bland andra handelsvaror. Så gick hon fram till fadern och tog honom vid handen och visade upp mot taket.

"Gran har läderkängor, far, — se där sitter läderkängor."

"Envetna flickunge", Norenius sköt omildt flickan ifrån sig, men vid det förskrämda uttrycket i hennes ansikte tycktes han besinna sig.

"Gran", ropade han upp mot handelsmannen, som med två lappklädda drängar mätte och vägde upp varor vid disken, "kredit på ett par läderkängor till 31 hujus?"

Officeren hade tagit upp ett par små läderkängor.

"Nej", ropade handelsmännen kraftigt och utan betänkande tillbaka.

"Judas", hväste Norenius hvasst mellan tänderna. I detsamma blef oväsen och tjut bland några lappar, som drucko brännvin i ett hörn. Handelsmannen befallde tystnad, han hade resande i bodkammaren, som ej fick störas, en adelsman.

"En adelsman — en adelsman" — det verkade på Norenius som eld på krut, "kommen och låtom oss lukta på honom."

Han var redan något rörd af brännvin och ryckte upp dörren till bodkammaren. Därinne satt en ung man framför elden. Han reste sig vid bullret. Han var en ädling till gestalt, skick och drag.

Norenius stannade framför honom och tog med en stor gest af skinnmössan från det stora håret.

"Herrn är adelsman?"

Främlingen jakade.

"Och hvad har Herr adelsmannen för tjänst?"

Främlingen förklarade något brydd, att tjänst hade han ingen.

Norenius steg fram och nöp i uppslagskragen på hans päls.

"Nå, då ska jag säga honom en sak: en adelsman utan tjänst är samma såsom en ko utan rumpa, enkannerligen i brömsetidenom, välförstående. Res han hem och skaffa sig en tjänst, det har han större nytta af, än att fara omkring och glo på oss fattiga lapphundar och sedan skrifva osannfärdigheter om oss. Vi ha haft nog af sådana overderhäftiga stadsrackor."

Därmed slog Norenius igen dörren och lämnade den förbluffade unge ädlingen.

Men i samma ögonblick blef ett högljudt skrän och oväsen ute på bygatan. Då adelsmannen öppnade dörren för att se hvad som stod på, fann han handelsboden tom på folk, med undantag af en liten flicka, som stod ensam midt på golfvet och stirrade med stora, mörka ögon upp mot taket.

Han hade aldrig sett ett så underbart skönt barnaansikte, tycktes det honom. Hade hon ej stått så fattig och arm till sin klädsel, skulle han ha tagit henne för en uppenbarelse.

Han gick fram till den lilla.

"Hvad heter du?" frågade han.

Flickan såg på honom med sina stora, djupa ögon.

"Eva Margareta", sade hon blygt, knappast hörbart.

"Hvad står du och ser efter i taket?"

"Gran har läderkängor", det var som om hon sagt det blott för sig själf.

"Har du inga läderkängor?" han såg ned på hennes stora, ludna skinnsockor.

"Nej, jag har inga läderkängor," det ryckte knappt märkbart kring den formsköna munnen.

I detsamma gick dörren upp och Gran, handelsmannen, kom in. Det hade varit slagsmål och knifskärning och dråp upplyste han. Men adelsmannen lyssnade föga, han frågade blott om flickan och hvem hon var. Då han fick veta, att hon var dotter till den fattige halffulle prästen, som okvädat honom, såg han ömt på henne.

"Vill du ha ett par läderkängor?" frågade han sedan.

Den lilla såg på honom som om hon ej fattade.

Han upprepade sin fråga.

Sänd Edra Klädningar, Blusar, Kappor till Kemisk Tvättning eller Färgning, Gardiner, Möbeltyger, Kuddar m. m. rengöras snabbt och omsorgsfullt hos **A.-B. C. O. Borgs söners Fabriker LUND.**

Pröfva Tuppens Zephyr och Ni köper ingen annan.

Tre dikter af Ture Nerman.

Preteritum.

JAG SITTER OCH LÄSER MITT BREF
till dej.
Kring fönstret doftar syrener ljumt.
Jag sitter och ler öfver brefvet och mej,
det är ljusblondt och skolpojksdumt.

Det är suckar och sol och längtan lång
och väl tio tusende kyssar visst —
och så tafatt som verserna var en gång
af en sexton års tam gymnasist.

Och jag lägger i brefvet en blå syrén
och kysser ditt namn öfverallt där det står.
Och tiden slår back och en natt står len
kring en flickdröm på femton år.

Sol.

DU HAR RÄCKT MEJ DIN
hand —
en minut, en minut —
Jag ser morgon till slut,
jag ser land —

Du har gett mej din blick —
det var här, det var nyss —
Åh, det är som du gick
i en kyss, i en kyss —

Du har skänkt mej din vår
i ett ord, i ett ord —
Det är sol hvar jag går
öfver jord —

Den vackraste visan.

DEN VACKRASTE VISAN OM KÄRLE-
ken
kom aldrig på pränt.
Den blef kvar i en dröm på Montmartre
hos en fattig Paris-student.

Den skulle ha lyst öfver länderna
och tvingat en vår på knä
och en värld skulle tryckt till sitt hjärta
en ny Musset.

Han skulle ha vandrat vid kajerna
med en blek liten blåögd Lucile
och diktat violer och kyssar
nu en natt i april.

Den vackraste visan om kärleken
kom aldrig på pränt.
Den begrofs i en massgraf i Flandern
med en fattig Paris-student.

(Ur en till våren å Albert Bonniers förlag utkommande diktsamling "Fruntimmer, ett poesialbum mellan revolutionerna").

Ett leende, mest likt en blek solstråle lyste upp hennes drag, dem svälten gifvit något skört, genomskinligt.

Adelsmannen sade till Gran att ta fram sina bästa läderkängor och bära in dem i kammaren. Där framför elden profvade han dem själf på Eva Margareta.

Aldrig hade Eva Margareta drömt om så fina läderkängor! Hon satt med fötterna mot spiselhällen och endast såg och såg på dem. Adelsmannens ögon hängde vid hennes ansikte.

Men nu hördes röster och sorl och kundkretsen strömmade åter in i handelsboden. I nästa ögonblick rycktes dörren till kammaren upp och Norenius stod där.

Eva Margareta vände ett lyckligt ansikte, där ögonen strålade som två stjärnor, emot fadern.

"Jag har fått läderkängor, far — de här läderkängorna."

Norenius var nu än mera rörd af brännvin.

"Hafver Gran gifvit dig läderkängorna?"

"Nej, den herremannen där hafver gifvit mig dem."

Norenius' ögon sköto svarta mot adelsmannen.

"Spar han sin nåd — jag kläder mitt barn själf."

"Den lilla hade stor önskan efter ett par läderkängor," svarade adelsmannen undfallande.

"Stor önskan, men intet behof — tag af dig kängorna, Eva Margareta" befallde han högljudt mot flickan.

Den lilla såg på honom med stora, förskräckta ögon.

"Tag af dig läderkängorna". Norenius var framme hos henne och började rifva upp remmarna.

"Ni är en onaturlig fader," sade adelsmannen med ögonen medlidsamt på den lillas ansikte, som blifvit likhvitt och skälfvande.

"Jag kläder mitt barn själf," och därmed kastade Norenius den hårda, grofva läderkängan i ansiktet på adelsmannen, han ref af den andra, den följde samma väg.

Gran med följe hade kommit i dörren. Gran föll öfver Norenius, det artade sig till tumult och slagsmål.

Men Eva Margareta stod skälfvande med ögonen skräckfyllda. Så slog hon plötsligt händerna för ansiktet och smög i sina strumpsockor ut genom dörren.

En half timme senare kom hon med förfrusna fötter och darrande af feberfrossa insmygande i stugan, där modern ännu satt rufvande på sängkanten i mörkret.

Hon grät tyst — utan att säga ett ord smög hon upp i fållbänken och kröp ned under den smutsiga fällen. —

Följande morgon, då ottan pågick i det lilla lappkapellet, stod Norenius väntande vid utgången. Han var nykter, men han stod och mumlade och mumlade för sig själf, medan ögonen glänste som af ängslan och oro där de häftade vid dörren. Då slutpsalmen sjungits och dörren gick upp och menigheten började strömma ut, stod Norenius som ett kattdjur på språng, det var tydligt, att han ville fånga någon som ej fick undslippa honom. Då adelsmannen blef synlig trängde han sig fram emot honom. Främlingen ryggade och gjorde en åtbörd som ville han värja sig, men Norenius endast såg på honom bönfallande, fattade hans hand och drog honom med sig bakom kapellet. Där föll han på knä i snön, bad honom om förlåtelse och tiggde, att han nu ville ge flickan läderkängorna. Hon var sjuk, hon låg i feber och yrsel, han förebrådde sig, att det var han som tagit lifvet af henne.

Adelsmannen lade en liten pärlstickad pung i Norenius' hand och hälsade till den lilla vackra flickan.

Norenius, som förut hellre svultit sig till vanmakt, än han tiggt, kysste adelsmannen, mest lik en hund, som slickar sin herres hand. Så sköt han i väg, kutryggig, brådskande, som piskad af sin ängslan genom hopen af lappar och allmoge och bort mot de öde vidderna.

Men innan adelsmannen följande dag lämnade byn, erfor han, att den lilla flickan Eva Margareta Norenius var död.

*

Det var år 1809 i de dagar, då ryssarna höllo Umeå. En man, som med en gammal skinnpåse på ryggen strök omkring efter husväggarna, hade väckt de ryska officerarnes uppmärksamhet och en kväll insattes han af dessa i arrest såsom misstänkt för

IDUNS KOKBOK är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - -
Af ELISABETH OSTMAN. 7:de upplagan nu utkommen. Pris Kr. 6: — inb. - - - -

Gardiner, Bomullstyger, Möbeltyger
av bomull, ylle och linne. Prover sändas
Konstfliten, Gula Högskolan, Göteborg.

spioneri. Stadsboarne gåfvo visserligen vid arresteringen som det tycktes nöjaktiga upplysningar om mannen, den de uppgåfvo vara en afsatt och halfgalen präst, som sedan många år vandrat omkring med sin skinnpåse i hela det nordliga landet och att ingen mindre än han kunde med skäl misstänkas för att vara spion. Men de ryskes misstänksamhet var en gång väckt och mannen släpades med till arresten. Under vägen utför han i vanvördigt tal öfver Krigsståndet, såväl det svenska som det främmande, det han i gemen kallade "ett lysande elände".

Inkommen i arresten blef han vild och oregerlig, då den vakthafvande officeren beröfvade honom hans påse för att undersöka densamma. En underofficer fick order att hålla honom. Vid undersökning af påsen befanns denna innehålla en underlig blandning af gamla

Han gick brådskande och drog den lilla med sig.

Illustratör: D. Ljungdahl.

klädespersedlar, smutsiga och trasiga böcker på latin, grekiska och tyska, papperslappar med skrifna sentenser på lika många olika språk, brödkanter, gamla fläsksvålar och andra matrester, allt luktande af tobak, snus och brännvin. Men ur botten af påsen drog officeren upp ett par små läderkängor. Förekomsten af ett par barnkängor i denna samling, där dock allt i öfrigt kunde nöjaktigt förklara sin därvaro, föreföll officeren mystiskt. Därtill kom att bottnarna voro af ovanlig tjocklek och att fången vid uppläckten visade en synbar, egendomlig rörelse. Officeren drog inkvisitoriskt upp sin knif och skar upp sulorna, då han ej där gjorde något fynd fortsatte han med ofvanlädret.

Fången hade blifvit underligt tyst. Då officeren såg bort till honom, satt han och grät, bittert som ett barn.

MED "FINLANDS VÄNNERS" AMBULANS, som för några dagar sedan lämnade hufvudstaden på väg till krigsskådeplatsen följde som afdelningssköterska grefvinnan Maria Bernadotte af Visborg, äldsta dotter till prinsparet Bernadotte och född 1889. Syster Maria Bernadotte har fått sin utbildning vid Sophiahemmet, och endast några veckor före hennes farmors, änkedrottning Sophias död, invigdes hon högtidligen af drottningen i sitt kall. Nu senast har hon tjänstgjort som afdelningssköterska vid den manliga kirurgiska afdelningen på Serafimerlasarettet.

*

Om någon af de utredningar, som föranstaltats i samband med frågan om svensk kvinnas lämplighet för utöfvande af rösträtt hade riktats på att undersöka hennes insats i våra städers sociala lif, skulle resultatet ha blifvit gifvande. Det finns väl knappt någon stad i Sverige, där icke kvinnliga krafter tagas i anspråk kommunalt för omsorg om barn, gamla eller sjuka. En af dessa duktiga kvinnliga arbetare till allmänt gagn är fosterbarnsinspektrisen i Göteborg fru Hilda Enander, som i dagarna fyllt 60 år.

Befattningen som fosterbarnsinspektris har Hilda Enander innehaft allt sedan lagen om fosterbarnsvården trädde i kraft den 1 januari 1903. De första fem åren, de vanskligaste, då det gällde att rensa bort en massa undermåliga fosterhem och vinna förståelse för fosterbarnslagens innebörd i de hem, som kunde bibehållas, var Hilda Enander ensam i arbetet. Senare har detta uppdelats på tvänne inspektriser.

Detta var första början för fru Enander till det frivilliga barnavårdsarbete, som hon nu under en lång följd af år energiskt och målmedvetet utfört i Göteborg. Redan 1903 kunde föreningen Barnavärn, i hvars styrelse fru Enander sitter, öppna sitt första hem: Barnavärn I, som nu lämnar fullständig vård åt 40 späda barn. Senare ha Barnavärn II och III tillkommit, det förra mottager 15 späda barn och deras mödrar och det senare 15 dagbarn.

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

Grefvinnan Maria Bernadotte af Visborg.

År 1906 fick Göteborg sin första spädbarnskrubba, tillkommen på fru Enanders initiativ, ordnad och ledd af henne och 1911 inrättades ännu en. För dessa spädbarnskrubbor bildades samma år en förening, där fru Enander är ordförande.

Sedan 1906 är fru Enander styrelsemedlem i Göteborgs fattigvård och förra året har hon som en af samhällets mest dugande förmågor af stadsfullmäktige invalts i den beredning, som tillsatts för ordnandet af spädbarnsvården. Ständigt ifrande för de smås rätt har hon särskildt varit verksam för att barnavården skiljdes från Gibraltar och för att inrätta de bägge änkehem fattigvårdsstyrelsen ordnat. Föreningen Mjölkdroppen har i många år räknat Hilda Enander som medlem af sin styrelse, och när en kommunal barnavårdsbyrå skulle anordnas i samhället, invaldes fru Enander i den beredning som tillsattes. Sedan byråns öppnande 1913 har hon varit medlem af dess delegation.

Det är som man ser en imponerade arbetsprestation som Göteborgs samhälle har att tacka sin första fosterbarnsinspektris för. Fru Hilda Enanders hela personlighet, hennes praktiska läggning, ordningssinne och initiativrika intellekt i förening med hennes varma hjärta, moderliga intressen för de späda och aldrig svikande takt har gjort hennes arbete fruktbärande och förskaffat henne vänner, ej minst bland dem hon blifvit satt att hålla ordning på.

*

Torsdagen den 28 februari firar fru Ellen Grafström f. Elmqvist sin femtioåsdag. Hennes verkliga födelsedag är det inte, ty fru Grafström är född den 29 och skulle alltså rätteligen inte fira födelsedag mer än hvart fjärde år, ett arrangemang mot hvilket släkt och vänner säkerligen skulle på det bestämdaste opponera sig.

Fru Grafström är en populär kvinna och det inte bara i den bemärkelsen att hon har många vänner, utan också att det finns mycket folk som känner henne. Den kaffeaffär hon tillsammans med sin man, fabrikör Henri Grafström i många år innehaft, ligger inte för intet i stadens centrum och äfven de som inte haft nöjet att räkna sig till den stadigvarande kundkretsen ha nog någon gång, då vägen gått öfver Hamngatsbacken, fallit för frestelsen att titta in ett slag hos Grafströms för att stifta närmare bekantskap med någon af de godsaker skyltfönstret lockar med. Mer än en af dessa strökunder har säkert också frapperats af den ståtliga, hurtiga damen bakom disken som skött sitt kall på ett sätt så bjärt afstickande mot svenska butiksbiträdens vanliga passiva väsen. Men så står också fru Grafström i sin egen affär, inom en bransch, där hon med afbrott för

Hilda Enander.

Ellen Grafström.

Gerda Lindhe—Nilsson.

Cecilia Raphael.

Anna Zettersström.

en nioårig kassörskeverksamhet på Brunkebergsmagasinet arbetat allt sedan hon var sjuttonårig flicka och som dessutom bör ligga särskildt väl till för en intresserad husmor. Morgonen åt de husliga bestyren, dagen åt affärerna, aftonen åt familjelifvet, det är fru Grafströms dagsindelning och den som sett henne inte bara i affären utan också i det gammaldags trefna lilla hemmet i samma hus, tviflar inte på att de tre stora intressena i fru Grafströms lif bli lika väl tillgodosedda.

— Det är så roligt när man märker, att kunderna anser en för en människa fastän man står bakom en disk, säger fru Grafström. Hade man inte den känslan och så en innerligt rar personal så stod man nog aldrig ut att ha kaffehandel i dessa tider; när det inte finns något kaffe att sälja och cacaon får köpas till jobbarpriser, som man rodnar att tala om.

Att fru Grafström är en människa i detta ords mera fylliga bemärkelse det känner nog hvar och en som något talat med henne, äfven om konversationen endast rört sig om java, mocka, Lindt eller Cailler. Och den som råkat komma in på andra ämnen vet att hon har en säker tunga inte bara när det gäller afprofningar af dessa delikata materier, utan också på andra tillvarons områden. En liffull och snarfyndig, arbetsglad och hjärtegod kvinna är Ellen Grafström, och en talrik kundkrets, af hvilken en icke ringa del under årens lopp förvandlats till vänkrets, förenar sig med hennes närstående i lyckönskningar på hennes 50-årsdag.

REGAN.

•

Fru Gerda Lindhe-Nilsson, som den 2 mars fyller 50 år, har ett stort och godt arbete bakom sig, och till all lycka står hon ännu med obrutna krafter midt uppe i sin lifsgärning. En tredubbel uppgift, den att vara hustru, mor och lärarinna, har blifvit henne gifven. Men någon splittring i hennes väsen har detta aldrig vållat, hon har tvärtom visat sig vara en helgjuten personlighet i stånd att sammanfoga till ett harmoniskt helt intressen från olika verksamhetsfält. För sin make har hon i trofast kärlek varit det bästa stöd, och tillsammans med honom har hon i glad ömhet utan pjunk fostrat det unga släkte, som vuxit upp kring dem, till sanning och pliktrohet. Vid de olika läroverk, såväl statens högre allmänna läroverk som högre läroverk för flickor, där hon sedan 1890 nästan oafbrutet tjänstgjort som lärarinna i teckning, har hon gjort sig högt skattad för skicklighet, pedagogisk takt och varmhjärtadt sinne. Fru Lindhe-Nilsson är "ett rejält fruntimmer" må här citeras efter en manlig lärjunge.

Norrköpings båda högre läroverk för flickor ha i en lång följd af år haft den lyckan att få räkna fru Lindhe-Nilsson såsom medlem i sina kollegier.

•

Doktorinnan Cecilia Raphael fyllde den 24 febr. sextio år. Hon har ett rikt lif bakom sig i ett hem, där förfining och konstnärliga intressen gifva prägeln åt allt, och där den kultiverade smaken visar sig i hemmets ordnande och bokhyllornas skatter.

Fru Raphael är dotter till den kände konstnären professor Geskel Saloman, och hon har också ärft en del af hans begåfning, liksom den äfven gått i arf till hennes egen dotter, fru Olga Raphael-Linden, hvars konstnärsgåfva tagit sig mångsidiga uttryck.

Fru Raphael studerade målning för sin far och professor Vinge, men med hennes äktenskap med nationalekonomen dr Axel Raphael förföll tanken på konsten som yrke, och hon var till en början en vanlig liten societetsfru, tills hon blef socialt intresserad.

Varmhjärtad kvinna, som hon är, förmådde hon ej gå likgiltig och blundande inför samhällsfrågornas svåra problem. Hon har gjort hvad hon kunnat i det tysta och äfven utåt. Så har hon varit med om att bilda Katarina Husmodersskolor med Barnavård och många år suttit i dess styrelse. I föreningarna för Rationell hushållning och Förädlande ungdomsnöjen har hon äfven suttit i styrelsen från början, och i den senares lokalafdelning på Östermalm är hon vice ordförande. I Kvinnoklubben har hon varit sekreterare i 14 år, i styrelsen närmare ett tjugutal och är nu klubbens vice ordförande.

Cecilia Raphaels praktiska syn i sociala frågor, hennes rättfärdighetskänsla och ljusa förstånd, när det gäller att uträtta något af värde för medmänniskorna, äro väl kända af dem, som samarbeta med henne.

Mångas önskningar om framgång i fortsatt arbete nå henne på 60-årsdagen.

H. B.

•

Då det gäller en kvinnogärning kommer man stundom att tänka på det österländska ordspråket: "Jag var en dold ädelsten, min brinnande stråle uppenbarade mig". Dessa ord komma osökt för en, då man hör fruarna i styrelsen för Eskilstuna barnkrubba tala om dess mångåriga föreståndarinna, fröken Anna Zetterström, som fyllde 70 år den sista februari. Själf skulle fröken Zetterström aldrig kunna förmås att anse sin lifsgärning som någonting värdt att framhålla. Att ägna hela sitt lif åt barnavård har för henne varit lika naturligt och enkelt som att andas. Den som sett fröken Zetterström bland barnkrubbans småttingar har tagit med sig intrycket af en kvinna med ett stort inflytande. Det ligger ingen öfverdrift i detta. Ty den som kan hålla reda på en samling lifliga, bråkiga barn, som ännu icke fått skoldisciplinen i sig, den har redan visat sig mycket duktig, men den som dessutom kan ingjuta något af sin egen personlighet i de små oroliga sinnena, har gjort oändligt mycket mera. Barnens kärlek och mödrarnas förtroende har varit fröken Zetterström lön nog, och detta framhållande af hennes verksamhet för offenligheten kanske synes henne ganska öfverflödigt. Men ur det dolda bryter stundom fram den stråle, som uppenbarar ädelstenens tillvaro.

Rationell hushållning och film.

"ATT LÄRA MED LUST", HETTE DET förr i världen, då man trots denna vackra maxim allmänt ansåg att lärdomens rot borde vara bitter. I dessa dagar vet man genom erfarenhet, att kristidslärdomar äro bittra, fastän Föreningen för rationell hushållning vill söka göra dem så ljufva som möjligt. Till den ändan har den vakna unga föreningen genom sin ordförande skolköksinspektrisen fröken Gertrud Bergström och genom Svenska Biografteaterns förmedling fört ut i världen en film för hushållskonst. Hvad folk ser på bio har i allmänhet ett ganska starkt grepp i deras inbillning och hvarför skulle icke strumplagning utan garn, matlagning i kakelugn och koklådans riktiga användning göra lika djupt intryck på åskådarna som Douglas Fairbanks eviga leende och Bessie Loves sänkta ögonfransar? Det är en ny och oförsökt form af undervisning och det återstår att se hur allmänheten reagerar mot den.

Föreningen för rationell hushållning, som bildades i höstas i Stockholm och nu har en afläggare i Göteborg, räknar redan i hufvudstaden nära 1,000 medlemmar, som utgöras af husmödrar ur alla samhällsklasser. Vi ha vid ett föregående tillfälle omskrifvit den lyckade kristidsutställningen "Hem och kök", som föreningen ordnade i höstas och som hade en storartad tillslutning från allmänheten.

Färsk sill stekes utan fett.

Sparkokning i vanligt muffodral och hattask.

Under de månader som gått, har en ganska intensiv verksamhet drifvits med undervisningskurser i matlagning och föredrag och tillströmningen af åhörare har hela tiden varit större än hvad lokalerna kunde rymma, hvilket visar hur aktuell denna förenings verksamhet är.

Man skulle i korthet kunna säga, att Föreningen för Rationell hushållning söker orientera husmödrarna i det för handen varande läget. Den tar upp till behandling just de lifsmedel, som det är god tillgång på. Då Stockholm öfversvämmas af färsk sill, som nyligen hände, röra sig demonstrationerna om beredning af detta födoämne, och då kålrötter kommer att ingå i vår dagliga spis i allt större utsträckning, ha de behandlats från olika synpunkter. En annan viktig och svår fråga i dessa tider är tillagning af sjukmat.

De närmaste demonstrationerna komma att röra sig om detta ämne. Vidare anordnas en kurs i bokföring för husmödrar under ledning af föreståndarinnan för Ateneums skolköksseminarium fröken Tilda Hansson. Och detta blir säkert välkommet för många.

Men Föreningen för Rationell hushållning vill icke uteslutande ägna sig åt pedagogisk verksamhet, hur betydelsefull denna än kan vara. Den skall också syssla med undersökning af födoämnesförfalskningar. I dessa surrogattider lönar det knappt mödan att söka hejda förfalskningar, man får nästan vara glad att öfver hufvudtaget få något att äta, men det finns i alla fall en viss gräns för hvad allmänheten bör tåla i den vägen, en gräns fastställd af lagen. Fröken Gertrud Bergström har nu lyckats intressera kemisten fil. doktor Naima Sahlbom för saken, och det är troligt att allmänheten får godt af denna gren af föreningens verksamhet.

När man ser, hur populär denna sammanslutning af husmödrar håller på att bli i Stockholm, tänker man ovillkorligt att flera af Sveriges städer kunde ha godt af att bilda någonting i samma stil.

Den nyaste kristidsundervisningen.

Plättar af potatisflingor.

Finlandsstridens norra utposter.

1. Patrull af hvita gardister i Torneå.

2. Några af de ledande männen: Borgmästare Lund, kommendanten för Torneå stad o. svensk-finska gränsen, löjtnant Georg Snellman, öfverste Hjalmarsson och baron von Bonsdorff, utanför de hvitas kasärn i Torneå.

3. Ryssar, som tagits tillfånga i striderna vid Torneå och nu sitta fängslade i en eröfrad rysk kasärn därstädes.

Pressfotobyrån.

Zornutställningen till förmån

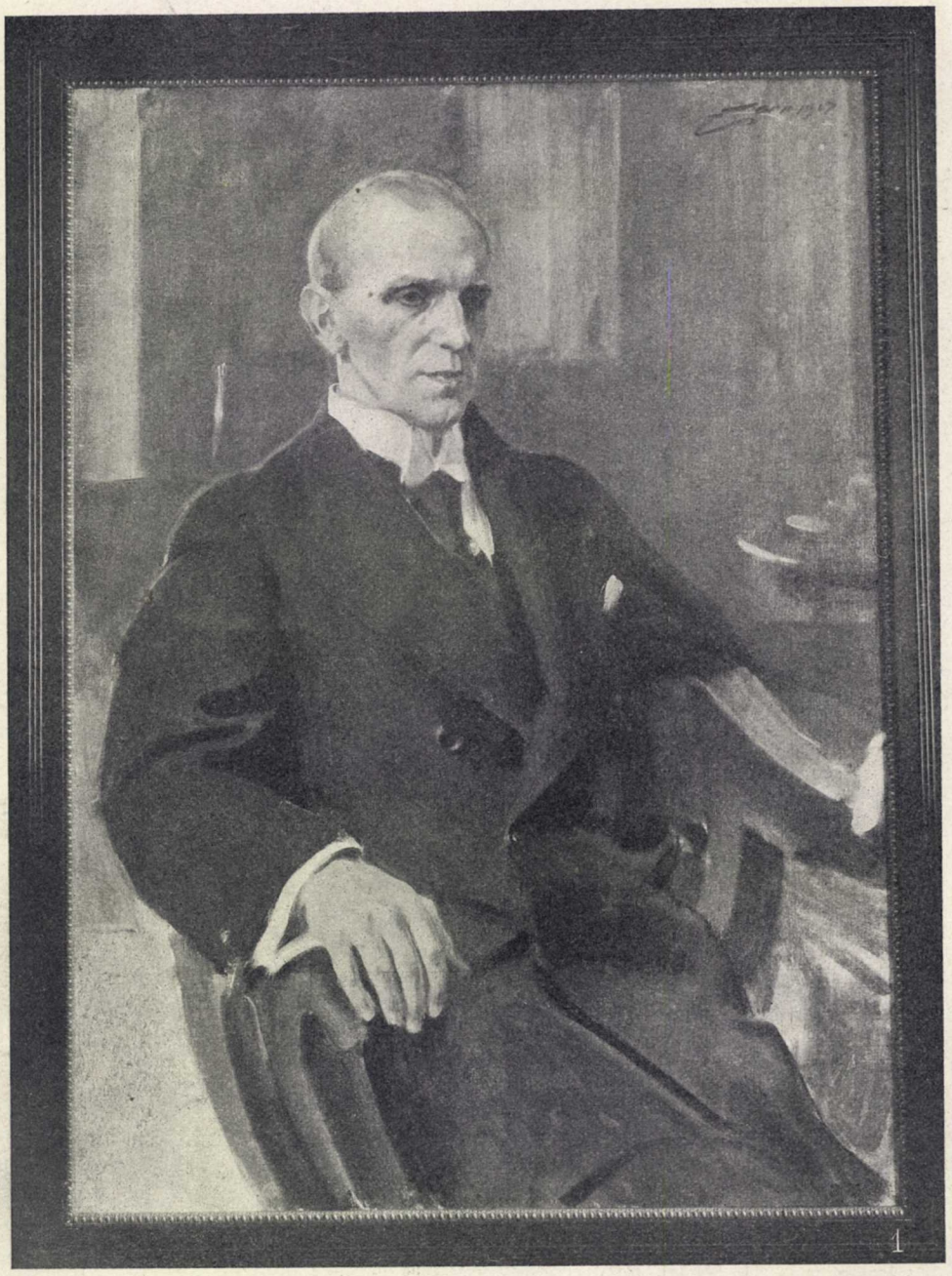
1

1. Porträtt af direktör Erik Frisell.
2. Fru Sigrid Carlsund.
3. Bankdirektör Carl Jansson.
4. Älfva.
5. Generalkonsul Joseph Sachs.

4

5

för Svenska Röda stjärnan.

2

6. Atelié-idyll.

7. Amerikanska ministern i Stockholm mr Ira N. Morris.

8. Märtha.

E. Holmén foto.

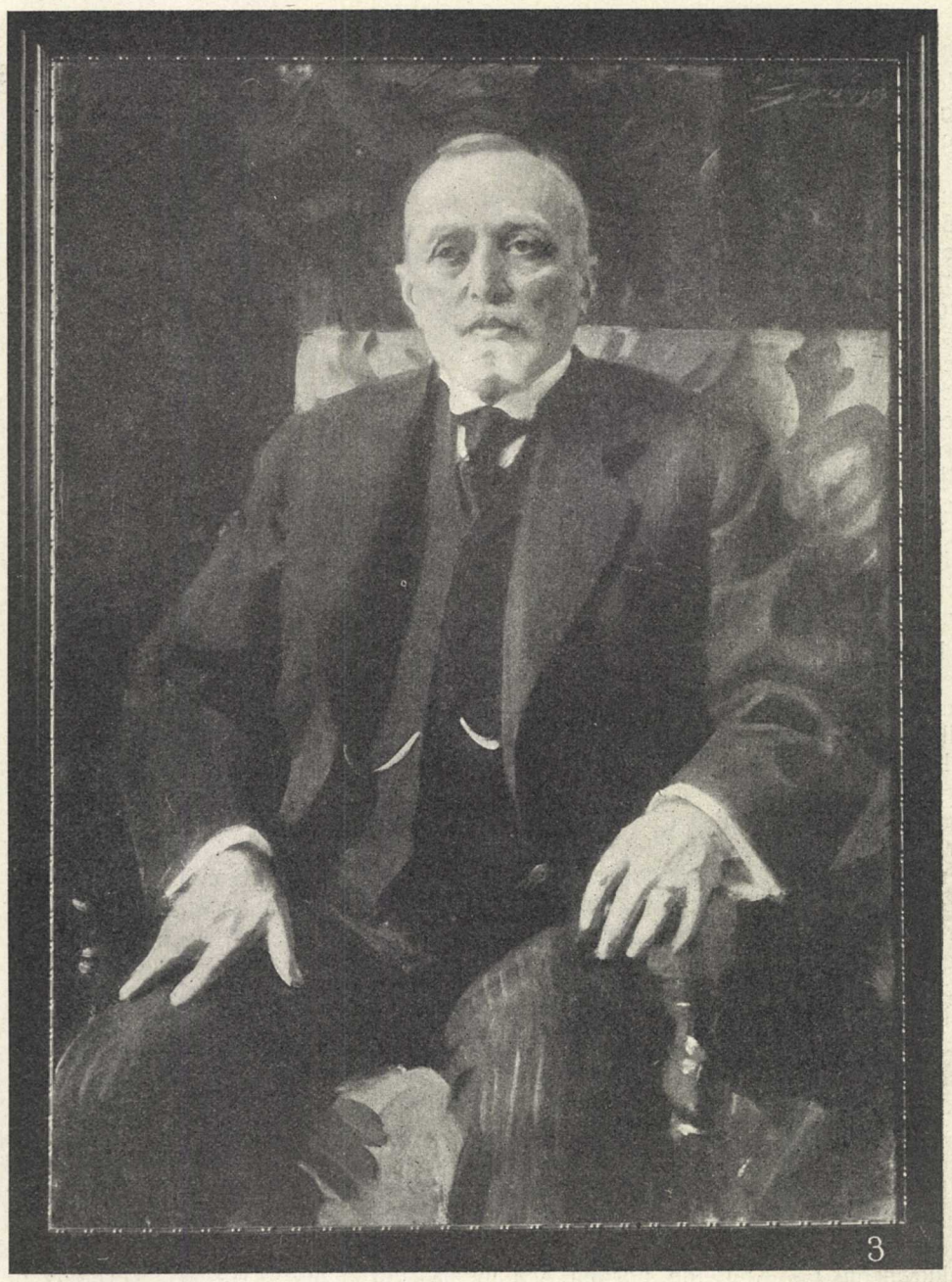
3

6

7

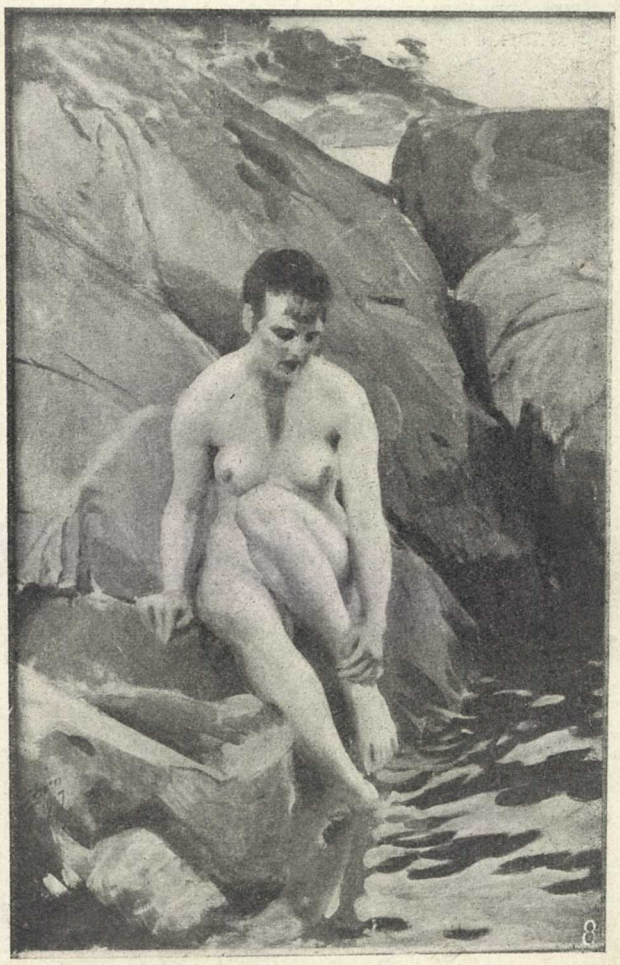
8

Det klarnar. ❁ Ett kåseri af Den Inbitne.

JAG TROR, ATT DET HÖGSTA GODA icke längre är skönhetens och godhetens idé, utan en god matsmältning både i lekamlig och andlig måtto. Det skänker god sömn och lugna drömmar. Det är hjordmänniskornas härliga företrädesrätt, det kolugna betandets stilla lycka. Ur den synpunkten är vår tid barnets århundrade. Ty barn och nervlösa sofva godt och länge. Man öppnar sin morgontidning och får till lifs ett helt fat med olla podrida af de blodigaste sensationsingredienser, serverade med en sås af vederbörligen gillande eller indignerade yrkesord. Det är det mått af h a n d l i n g man behöfver. Man äter, man smälter, man lägger sig att sofva, och man sofver godt, utan att besväras af en bråkig rättskänsla, samvetsångest eller tron på att det trots alla kränkningar af ideella makter dock finnes v ä r d e n, som blossa under vår jords spillror och som en gång skola bryta fram i klar och segrande låga.

Lyckliga de, som hafva god matsmältning och en förträfflig sömn! Men jag afundas dem icke, ty aldrig stiger uppenbarelsen ned till deras matematiskt plana imperialsängar. Aldrig lyfter ångesten dem med elektromagneter, som i Strindbergs "Inferno", ur bädden och drifver dem ut öfver markerna. Aldrig darra deras nerver i takt med de krafter, som nu skaka vår jord och låta den uppspy ondskans ångor ur dess remnor. De gryende mornarnas ljus få de aldrig skåda, och lidelsen och makten till att gå in i stillheten och b e d j a om befrielse och styrka är icke deras.

Lyckliga de tidiga mornarnas korsfäste! Och ett tack ur ett öfverfullt hjärta för alla skarpa, fast snabbt förgångna glimtar ur den växande klarheten! Tung och grå har himmelskalotten rufvat öfver jorden i veckor — ett fängelse åt ondskan och ogärningarna rundt omkring oss. I dag går jag ut öfver markerna, innan den första ljusstrålen tändt takkransen på Kungliga borgen och innan den morgontidige majoren kommer dansande på sin apelkastade. Det fryser på, och det klarnar. Från den ensliga bänken längst ut på näset vid Isbladsviken ser jag, hur den nya dagen gläntar på granförhänget i fonden bortom det stora vattnet. Och nu rullar solskifvan, svept i töcken ännu, upp ur den taggiga bädden och sätter lif i frostkristallerna.

Bara en vanlig händelseföljd sålunda, miljoner gånger iakttagen af prosans folk och besjungen af skalderna, och en adjunkt i biologi skulle i en handvändning kunna framlägga hela den naturvetenskapliga orsakskedjan med rotationssiffror, brytningskoefficienter m. m. sådant. Och ändock sker det en uppenbarelse, ett ingrepp i orsakskedjan, en ny rörelse inne från personligheten, som icke kan upplösas i sprit eller utlänjas i mikroskopet. Många tusen volymer ha skrifvits för och emot viljans frihet, och hvar man, som tumlat med denna det stora grubblets gåta, vet, att de, som hålla på friheten, till sist sitta med detta enda bevis i händerna, att jag omedelbart k ä n n e r mig fri, metafysiskt fri, åtminstone i vissa utvalda ögonblick. Icke något egentligt bevis sålunda men en känsla besläktad med tron, tron på undret. Det gäller bara att välja de rätta ögonblicken eller snarare att i c k e välja, att hålla sitt hjärta öppet som ett offerkärl för nåden, som flödar öfver dig med det första skära morgonljuset, som möter den sömnlöse nattvandraren.

Ty det lider intet tvifvel, att icke denna frostiga klarhet, som kommer efter de sista veckornas beklämmande töcken, är laddad med vilja, ä r ren vilja, om man lyssnar till dagsfågelns vingsus. Skeptiska naturvetenskapsmän och strängt kritiska filosofer bruka förena sig om att uppställa s. k. dysteleologier d. v. s. hela bingar af fall, som visa, att tron på goda ändamålsorsaker som drifkrafter för världsutvecklingen bara är en t r o, utan stöd i erfarenheten. Och sannerligen ha icke världskrigsåren gifvit dem, som så tänka, nog och öfvernog med vatten åt deras tankekvarnar. Karmans gastkramning af mänskligheten mellan ekonomiska och fysiska makters pansrade sköldar har varit och är alltfort så våldsam, att det finnes fog för att kasta all tro på det goda öfver bord och säga: låtom oss äta och dricka och göra oss glada, ty i morgon skola vi dö.

Hvarifrån kommer då denna upptindrande tro på v ä r d e t trots allt, hvilken lyfter min morgonvandring, så att jag icke känner, hur jag går på jorden? Icke är det den första freden, det fattiga olivbladet, som dufvan kom flygande med på Fastlagssöndagen. Icke är det några ideellt anlagda kvinnors vackra, allt för vackra medlingsvilja i den finska galenskapen. Ånej, detta är alltsammans samma gamla naturmekanism, samme gamle ego utan den minsta ideella lyftning. Men det, som löper parallellt med det yttre, den inre rörelsen, som är så stark, att en stor stark karl vill falla i gråt, den n y a kraft, som sättes in i orsakskedjan af viljande, älskande och bedjande personligheter, som viga sig åt sin plikt där borta på andra sidan Bottenhafvet — det är g ä r n i n g e n, som skingrar töcknet.

Ännu sitta vårens hängen som svarta skrumpna maskar på alar och björkar, luftningen öfver Värtan, som bådade en solskensdag, är osäker, och fukten är icke långt borta. Ännu dröjer det länge, tills min hvitsippskog öppnar sig för en bränning af hvita blommor — ännu är det långt till solen. Men det lättar öfver markerna, där syndaflodens böljor slammat upp sin gyttja, och som ett andeskepp glider genom rodnaden öfver viken den räddande arken fram ur morgondimman. Arken — det är tron på godheten, tron på ovanskliga värden, som oemotståndligt bärgas undan kollektiv feghet och ondska. Så länge människan är e n, är hon god. Blir hon två eller flere, så födes ondskan och tillväxer i geometrisk progression — denna rousseauanskt färgade tanke har slagit ny rot under världskrigets vånda. Men lika stark växer tron på att människosläktet kan frälsas genom enskilda personligheter, som känt lidandet djupare än andra och låtit godheten kvälla inom sig. Det är den återvändande solens fastlagsevangelium.

Mitt hem.

Dikt af

Nils=Magnus Folcke.

JAG HAR MITT HEM långt borta —
Jag vet knappt hur vägarna gå till mitt hem.
Där äger jag allt — min far och mor,
och nu längtar jag bara till dem —

Jag har mitt hem långt borta,
där fjällen kring ensamma stugor stå,
där de stora skogarnas stigar
öfver tystnadens marker gå.

Där bo mina bästa minnen,
där ser jag er, far och mor,
när dagen är ljus af solsken
och när natten står blå och stor.

Jag går bland så många människor,
bland gatornas hus, som är människors hem.
Och jag kallar ju många för vänner
och lefver mitt lif med dem.

Jag köper grändernas glädje
och försöker väl också att tro,
att lifvet är lika vackert här
som där borta, där minnena bo.

Men hvad ha ni att ge mej, ni människor!
Och jag — hvad ger jag igen?
— Långt borta går mor och nämner mitt namn
och tror att jag kommer än.

Säg, hvad är det för underligt öde
att jag följer alla de andras spår,
när min själ vandrar minnenas stigar bort
genom rolösa främlingsår?

Säg, hvarför går jag bland människor
och lefver mitt lif med dem,
när det finns en väg — en enda väg,
som kan föra den ensamme hem.

Ett rop från det brinnande Finland.

ANTECKNINGAR, NEDSKRIFNA af en österbottnisk dam under den senaste orostiden och meddelade i bref till en svensk adressat, hvilken godhetsfullt ställt desamma till Iduns förfogande.

NI SOM TALA OM LIFVETS HÄRLIGHET och om att lifvet slutligen godtgör allt, huru skulle ni känna eder, om ni sutte som vi i ängslan och bäfvan, medan männen därute köpslå om våra och sina egna lif och den ordning och trygghet hvarförutan lifvet ej kan uthärdas, köpslå med gevär och kulsprutor och blod. Ni äro tappra kvinnor, ni svenska arbeterskor i lifvets vingård, men ni ha ej som vi nitton års ofredstider bakom er och oöfverskådliga decennier framför er. Vi ha härdats, men nu blir snart måttet fullt. Nu tycker jag att jag har en enda önskan: att gå ut och få dö för en kula från de rödas ryska gevär. — I går afton tog jag på promenad i distraktion en förbjuden väg, blef anropad och fick ett varningsskott skickadt efter mig, då jag ej genast förstod att ropet gällde mig, men jag önskar att skottet varit skarpt och träffat mig. Ty segra vi ej — då slår oss endast döden åter och främmande hjälp är icke att hoppas på. För närvarande ha vi personligen ingenting att frukta; hela Österbotten är fritt, allt har gått här "som en dans", på mindre än tolf timmar var militären här afväpnad. I dag tas det i hop med de röda, men de äro mycket få. Och de våra ha från militären ett byte af vapen och ammunition, som vida öfverträffar allt hvad de väntat sig. Men Hälsingfors! Man vill kväfvas af ängslan, då man, med kännedom om den ryska soldateskens och de rödas krigsmetoder, tänker på hvad som sannolikt pågår där. Helt säkert öfverträffar det alla gräsligheter från Loewen, Antwerpen m. m. i all synnerhet, som militären och deras bundsförvanter blifvit rikligt försedda med spritvaror från Ryssland. — — —

Gode Gud, huru går det med Hälsingfors och huru skall detta sluta? Det hat, som pyr allestädes, släckes ej med kulsprutesalvor. Jag har i tankarna hela dagarna ett upprop i Idun i början af senaste år med rubriken: Hejda hatet. Ja, hejda hatet, ni, som ha förmåga att utföra arbete, ja hejda det — sätt in all eder kraft därpå, att icke också ni en gång få upplefva sådana dagar, som vi nu. — Det snurrar en tanke i min hjärna ideligen rundt: hvad tänka de bildade socialdemokraterna i Sverige och andra länder; se de ej att det bär för fulla segel mot den afgrund, på hvars kant vi nu stå och vackla. Om lifvet ingenting lärt dem, så låt oss hoppas, att om vi nu gå under, vår död skall lära dem att hejda den stormflod af hat, som de nu, medvetet eller omedvetet, understödja. — — —

Jag har ofta under mina promenader gått en väg, som för till den närmaste byn. Jag önskar jag hade stått på den vägen, då i den tysta månljusa natten mot den 28 januari ett tåg af 450 väl beväpnade bönder, som samlats från de norrut belägna byarna, drog mot staden att förena sig med stadens och öfriga omnejdens skyddskårer. Då jag läst om eller sett bilder från inkallandet af Sveriges landstorm, har jag alltid känt mig högtidlig till mods och jag har många gånger i inbillningen kunnat höra kyrkklockornas klang den oförgätliga söndagen, då när vi redan hade tredje dagen krig och vår ort öfversvämmades af hitförd militär-reserv. Men dessa tysta tåg i natten längs vägarna och isarna, de voro dock ännu något mer. Här drogo de fram dessa sena ättlingar af klubbekrigets män, i ett land, där i snart ett och ett halft decennium ingen militär utbildning gifvits och mycket litet sådan äfven förut, och där till och med scoutrörelsen varit förbjuden. Skola väl dessa från plogen och lien komna män kunna slutföra det påbegynta verket? Skall väl deras entusiasm kunna hålla ut? — En skärgårdsbo sade: två år fatt i sextio är jag, men då signalen ljöd då blef jag nitton år. — En annan berättade: jag satt och åt då budet kom, men jag kastade skeden, så jag vet inte hvart hon flög. — På tisdagen kom en trupp män från en längre bort belägen socken; sex mil hade de kommit till fots med gevären på ryggen och kulsprutan på en sparkstötting. Frågar man sig ej, om vi verkligen lefva i tjugonde århundradet eller i Wilhelm Tells tider? Så mycket skiljer oss ej mera från de tiderna; allt hvad vi trott att århundradena byggt upp af tryggande och sedeförmildrande civilisation och hvaröfver vi varit så stolta, det faller i spillror rundt om oss i hela Europa. Vår väg tyckes gå tillbaka till medeltidens natt — — — ja, ja, jag vet ju att ingenting går tillbaka, men nu befinna vi oss alla i en af utvecklingens dälder. Huru skola vi få krafter att uppnå nästa höjd, och kan mänskligheten nå den medan hatets projektiler susa den kring öronen? — — — — Mina tankar gå till Ellen Key på hennes Strand. — "Där lifvets haf oss gett en strand" — hvar är min belägen — månne i den frivilliga döden? — — —

— — Från gård till gård, från by till by gick budkafveln, då på söndagen underrättelsen kom om soldat- och arbetarrådets i Hälsingfors krigsförklaring mot Finlands borgare, bakom hvilken förklaring otvifvelaktigt står vårt socialdemokratiska parti, hvilket förliden vecka i tre dygn diskuterade frågan: revolution eller icke, utan att komma till då åtminstone offentliggjordt resultat. Vi ha ej fallit dem i ryggen, som våra socialister påstå, vi ha endast utan att förlora en minut upptagit en offentliggjord krigsförklaring. — — — Från gård till gård, från by till by har budkafveln gått och gråhårsmän ha ryckt ut sida vid sida med unga gossar. Ett rykte går att den finska jägarbataljonen från Tyskland landstigit i Mäntyluoto och tågar nu mot Tammerfors. En del finnas redan här sedan någon månad och ha förberedt rundt om i bygderna den resning, som visat sig allt mer och mer nödvändig, om vi ville bevara våra lif och en människovärdig existens och ej dränkas af anarkins flodvåg. Segra vi nu, då är det den tro, som försätter berg som segrar, då har det omöjliga blifvit möjligt!

— — — Fortfarande inga underrättelser söderifrån. Ovissheten är förfärlig! — — — I dag, den fjärde dagen, har jag för första gången varit upp till staden och sett i alla viktigare gatukorsningar dessa patruller af män af alla klasser och alla åldrar med den hvita bindeln på armen. Och små gossar och flickor i tonåren med likadana bindlar springa ärenden. På hemvägen mötte jag en nyss aflöst vakttrupp om 20—25 man. De påminde mig om Zahrtmanns målning: Studenterna rycka ut till Köpenhamns försvar. Föga anade jag, då jag första gången såg en reproduktion däraf, att jag skulle komma att se någonting liknande i verkligheten.

— — Det spelas krona och klafve om våra lif och vår existens. Men vi har intet val; knifven var satt på vår strupe. Och också nu lämna våra socialister oss ej i okunnighet om sina afsikter. Öppet uttalas i fabriker, som jag personligen känner väl till, hotet: vänta bara när vi få hjälp från Ryssland. — Där är den omskrikna självständigheten! — — —

Slag i slag ha händelserna jagat hvarandra med korta afbrott i nitton år. Finns då ej för oss annan frid än den grafven bjuder? — — —

Allt flere och flere friskaror sammandragas hit. Mitt hemliga hopp är, att det är meningen att föra dem småningom söderut.

Jag har i dag för första gången läst J. P. Jacobsens ord: For alle gode Tanker, de kan slet ikke dö, thi endnu bedre Tanker er spired af deres Frö. Ack, att de orden vore en fast klippa att stå på för oss, som i två decennier sett endast oordningens, laglöshetens och hatets draksådd gro och frodas. Dess skörd bärga vi in i dessa dagar.

En svenskfödd dam berättade mig från sitt besök i stadshusets festsal — nu logement för friskyttarna — om en ung gosse, som låg på halmen med sitt gevär vid sidan. Huru mår du, frågade damen. Ingen kan må så bra som jag, blef svaret. — Hvad har du där bredvid dig? Mitt gevär, svarade gossen, det bästa jag har. — — —

Cirka 800 man utvaldt folk har i dag — lördag — afrest härifrån till Seinäjski, till högkvarteret, för att därifrån få vidare order. — Af tidningarnas uppgifter om antalet soldater i de skilda byarna och antalet gevär dessa innehaft ser man tydligt, att det varit de ryska maktägandes fulla afsikt att beväpna våra röda emot oss. Så t. ex. fanns på en ö i skärgården 3 man med 10 gevär och 560 patroner. Men vid fronten, hvad fanns där?

Jag skulle bra gärna vilja veta hvad de skandinaviska tidningarna nu skrifva om oss. Af alla de miljoner män, som nu stå under vapen rundt om i Europa, finnas inga, inga som kunna jämföras med dessa österbottniska män, som genom en djärf kupp rensat landet från Torneå till några mil från Tammerfors. Fullkomligt oöfvade ha de brutit upp, utan bud af hvarken lag eller myndighet. De böra också dömas därefter. Som ur jorden har denna armé stampats fram och i den ena socknen efter den andra går uppbådet: man ur huse, från 18 år till 60—70 år. Och 14—16 t. o. m. 10-åringar gå med och stå ej att hejda. Intet storpolitiskt intrigspel bakom kulisser har drifvit dessa män samman, de ha kommit för att värna lag, ordning, trygghet och den hemfrid, för hvilken redan Birger Jarl stiftade lag, men som i nådens år 1918 måste i vårt land vinnas med vapen i hand. Fråga icke mera: höger eller vänster? Fråga endast: lag eller våld? — Det är icke den parlamentariska politikern, som kan förbereda det tusenåriga riket, det är endast folkuppfostraren i sin gärning, i helg och söcken, i smått som stort, som mäktar det. Hvad som här skett och kommer att ske, om vi ej segra, det är en skamfläck på hela den rörelse i hvars namn det skett; må skammen bli så stor, att den tvingar andra länders socialdemokrater att ta afstånd från våra och att göra det med en öppenhet och bestämdhet, som annars ej utmärker partiet. — — —

Då och då lyckas resande från södra Finland taga sig fram hit med häst, till fots, längs ödemarksstigar och vintervägar. De medföra underrättelser att de röda "beslagtaga" den i sockenmagasinerna lagrade utsädesspannmålen och sända den till

Petersburg i utbyte mot kanoner, ammunition och hjälpmanskap. Befolkningen i södra Finland står maktlös i brist på vapen. Man går ej med högafflar emot kanonmynningar! Om ej ett underverk sker snart, komma de befolkningslager, hvilkas rättesnöre varit lag och ordning, att svälta ihjäl.

För ett år sedan läste jag Bellesorts ord: "Jag skulle vara frestad att tro, att de demokratiska idéerna passa endast för utvalda själar, så förlora sig dessa vackra tankar, då de tränga ned till massan" — — — Hvilken illustration till dessa ord har ej detta år varit! — — —

— Så skulle då icke heller vi undgå krigets elände! Och då ju vårt lidandes kalk tyckes likna änkans oljekruka, så få vi äfven i dubbelt mått känna krigets förbannelse, då vi fått det som inbördeskrig. — —

Nu är det vinter, köld och frost. Skall våren ej gry för oss; skola våra ögon ej mera se sommarens sol? Ty dödsdömd är hvar och en af oss, som råkar i de rödas händer. — — —

EN OSTERBOTTNISKA.

Familjens hvardagssoppa.

För Idun af **GERTRUD NORDEN.**

(Forts. o. slut.)

Soppa af öfverblifven kål.

Utmärkta kålsoppor kunna beredas af hvit- eller rödkål, hvilka tillagas som "Bajersk kål" eller af surkål.

Litet öfverblifven kål.
Spad (kött- eller Maggi).
1 mtsk smör och d:o mjöl till hvarje liter soppa.

Smöret smältes i pannan, mjölet iröres, spadet tillsättes sakta och, när det kokar, kålen. Kokas nu i 5 min. och serveras med små fläskkorfvar.

Soppa af blomkålsblad.

Lätt tillagad och utmärkt — bättre än hvitkål!

De mjuka bladen af några blomkålshufvud
Några selleristjälkar
½ rödlök
2 msk smör eller olivolja
1 liter spad

Blomkålsbladen tvättas noga och malas med sellerin och löken i köttkvarn. Smöret eller oljan lägges i pannan, grönsakerna tillsättas och röras öfver elden i 10 min. Nu ihälles spadet och soppan kokas öfvertäckt i 10 minuter. Serveras rykande het.

Blomkålspuré.

(se Potatispuré ofvan.)

Tomatsoppa.*

En af de billigaste, lättast tillredda och mest uppfriskande sommarsoppor man kan önska sig.

1 röd- eller purjolök
3—4 tomater
4 msk olivolja eller smör
1 liter vatten
1 lagerbärsblad, hackad persilja, litet hvitlök
Salt och paprika

Skär löken i tunna skifvor. Skala tomaterna, tag bort kärnorna och skär dem i tärningar. Värm oljan eller smöret, helst i en eldfast lergryta; när fettet börjar ryka, tillsätt löken, därefter tomaterna, den grofhackade persiljan och lagerbärsbladet och gnid pannans sidor med hvitlöken. Stek i 10 min. Tillsätt nu vatten och krydda efter smak, och koka ytterligare 10 min. Servera med rostadt bröd eller rifven ost.

* Obs. Alla tomatsoppor eller soppor med tomattillsats, surna mycket lätt och tåla därför ej att gömmas.

Tomatpuré.

Öfverblifna tomater, eller konserverade, kunna begagnas.

1 tkp passerade tomater
1 liter mjölk
2 dryga msk smör, 1 rågad dito mjöl
Salt, paprika, persilja, en nypa bicarbonat, litet socker.

Smält smöret, irör mjölet, och därefter långsamt mjölken (helst het), låt det tjockna och koka sedan i 5 min. Passera tomaterna genom en hårsil, irör bicarbonat, och häll dem i mjölken — men ej förr än mjölken har blifvit tjock och kokat, ty eljes skär den sig! Salta och peppra efter smak, och om soppan kännes för syrlig, sockra äfven något. Strö litet finhackad persilja öfver soppan, och servera med rostade brödtärningar — eller utan, alldeles som ni tycker.

Variant: Tag ½ mjölk och ½ skinkspad. Servera med små jordärtskocktärningar.

Tomatsoppa med ris.

7—8 tomater
125 gr mager skinka
1 röd- eller purjolök
Persilja, nejlika, peppar
60 gram smör
Litet hvitt bröd
Vatten (eller skinkspad)
2 msk ris.

Skala, kärna och hacka tomaterna, löken och persiljan och stek dem 10 min. tillsammans med finskuret bröd och den finskurna skinkan i smöret. Passera genom hårsil. Tillsätt vatten, nejlika och peppar. Koka nu i 15 min. tillsammans med riset.

Ärtsoppa med ris.

I de familjer där torsdagens ärter och fläsk äro en institution, kommer denna lättvindiga fredagssoppa bra till pass. Allt man behöfver är

Litet öfverblifna ärter
Litet spad
Litet ris och persilja

Koka upp spadet, tillsätt 2 à 3 msk ris till hvarje liter, koka i 15 min. Tillsätt nu ärterna, och sedan soppan åter kokt upp, serveras den med litet hackad persilja.

Puré af torkade ärter

är en gammal bekant, men jag undrar om många husmödrar ha reda på, att den kan tillredas utan köttspad och smaka utmärkt icke desto mindre. De grö n a ärterna lämpa sig bäst för ändamålet.

Såvida icke soppan beredes af öfverblifna ärter, så måste dessa först kokas och passeras. Det är emellertid ett misstag att låta dem ligga i vatten öfver natten, såsom många för sed hafva, ty de börja då att gro och förlora därigenom i smak. Lägg dem i stället i vatten efter frukost, låt dem ligga i två timmar och förväll dem i vatten med en nypa bicarbonat. Kasta bort det första vattnet, och låt dem koka upp i nytt vatten, men s a l t a d e m i c k e, ty då bli de mycket hårdkoktare. Ställ nu grytan åt sidan på spisen eller i koklådan. När ärterna äro färdiga passeras de, och när tiden är inne att gripa sig an med purén, tar man

1 tkp ärtpuré
3 msk olivolja eller smör
1 msk mjöl
1 liten nypa timjam eller hackad gräslök
1 liter vatten.

Upphetta oljan, irör mjölet, tillsätt sedan långsamt vattnet, och därefter ärtpurén, salta efter smak och ilägg, också efter smak, timjam eller gräslök. Soppan smakar bäst om den är tjock. Såvida ingenting annat serveras till, smakar alltid rostadt bröd utmärkt.

Varianter: Det faller af sig själf, att denna soppa kan varieras med användande af olika sorters köttspad, beroende på på hvad man har till hands. Men det finns också andra sätt att åstadkomma omväxling. Jag fick t. ex. en gång en alldeles delikat ärtpuré med vermicelli och Parmesanost. I ett sådant fall brytes vermicellin i små bitar och kokas särskildt i litet vatten eller spad och tillsättes sedan jämte den rifna osten i sista ögonblicket till soppan.

En annan utmärkt sammansättning är

Ärtpuré med jordärtskockor.

Skala skockorna och skär dem i små tärningar. Koka dem i vatten 15 min. Begagna spadet till purén och tillsätt skockorna i sista ögonblicket.

Ärtpuré med ris

är en omtyckt lifrätt i många hem. Öfverblifvet ris kan begagnas, eller man kokar särskildt för ändamålet. Hufvudsaken är att r i s e t i c k e ä r s l e m m i g t, ty det är just kontrasten mellan de fasta, hela risgrynen och puréns sammetslenhet som är vitsen.

Kålrotsoppa.

De som tycka om kokt lamm eller skinka med rotmos, sätta säkert också värde på en soppa af resterna.

Litet spad eller mjölk
Litet rotmos
2 msk smör, 1 dito mjöl.

Smält smöret, irör mjölet, tillsätt långsamt spadet och slutligen rotmoset. Är spadet salt, spädes med hälften mjölk. Serveras med rostadt bröd eller kokt ris.

Löksoppa.

5—6 lökar
2 msk smör eller bacon-flottyr
1 rågad msk mjöl
2 tek. vatten
3 tek. mjölk
1 lagerbärsblad
2 nejlikor
Salt och peppar.

Af öfverblifven portugisisk lök i mjölkss
(Om ingen öfverblifven lök finns till hands, skär den råa löken i skifvor och förväll 10 min. Kasta bort vattnet och sätt dem ånyo på elden i två koppar vatten, tills de bli mjuka.) Smält smöret eller flottyren i en panna, irör mjölet, tillsätt långsamt mjölken och, när denna kokar, lökarne (och deras vatten). Salta och peppra, ilägg lagerbärsblad och nejlikor, och låt soppan småputtra i 10 min. Tag bort bladet och nejlikorna, och servera soppan rykande het med litet rifven ost eller rostade brödtärningar.

Hafremjölssoppa

är min speciella "blixt"-soppa. Om den göres af olika sorters köttspad eller extrakt kan den liksom den nyss beskrifna ärtpurén varieras på många olika sätt, beroende på hvad man har till hands.

1 liter spad
2 msk smör eller flottyr
2 msk hafremjöl
1 liten nypa timjam, eller litet hackad persilja, eller gräslök.

Smält smöret, irör mjölet och låt det puttra några minuter innan spadet tillsättes. Min mor lät alltid mjölet bli brunt: soppan får därigenom en kraftig nötsmak som många tycka om. Sedan spadet kommit till, bör soppan puttra i 10 minuter. Tillsätt den kryddört som föredrages, eller litet rifven ost, eller servera med stekta brödtärningar, kokt ris eller någon lämplig rest, som kan bryta möjligen förekommande faddhet, t. ex. tärningar af stekt småkorf. Den som vill upphöja denna soppa till värdighet af en bjudnings-anrättning, kan göra det genom att vispa upp en äggula eller två med litet grädde i terrinen, innan soppan — och ett par skedar madeira! — hälles i.

Iduns Pristäfling N:o 5.

HISTORISKA ÅTAL.

Sök att finna årtalen till följande historiska händelser. Om de rätta årtalen äro funna, blir summan af dem årtalen för en viktig händelse i norden.

En af de första romerska kejsarnes död.

En stad ödelägges af naturrevolution.

Ett folk går öfver Volga.

Ett mäktigt rike delas.

En frankisk konung dör.

Lösning, märkt pristäfling n:r 5 och helst frankerad med landstormsmärke, insändes till Iduns redaktion senast den 15 mars 1918. De tre första rätta lösningarna, som vid granskningen påträffas, erhålla hvardera 5 kr. i pris.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 3. TROMAN.

Mora — mor — orm — not — tro
— man — rota — mota — ram
— Aron — Nora — Rom — tarm
— mat — om — tam — tom
— arm — tron — tran — ro
— Omar — ton — nota — Norma.

De tre första närmast rätta lösningarna, som vid granskningen påträffats ha lämnats af Elin Forsström, Sandviken, Anna Danckwardt-Lilliestöm, Stockholm, och U. Timm, Skultuna, hvilka sålunda erhålla 5 kronor hvardera i pris.

IDUNS TIDSFÖRDRIF

REBUS.

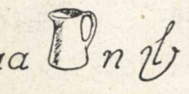

BLOMSTERGÅTA.

Nedan stående ord skola ordnas, så att deras begynnelse- och slutbokstäfver, lästa uppifrån och ned, bilda hvar sin ört.

Lakrits, kaffekopp, talare, ämbar, ödla, rosenträ, raggig, kanik, eftergift, sedlar.

Anna H—m.

CHARAD.

Om flickan blott mitt första är,
hon lätt mitt andra fånga plär,
och till sitt stöd det får.
Mitt tredje första hälften är,
Af hvad i trädgår'n växa plär
och hvad i skogen står.
Mitt hela, ett figurligt ord,
begagnas mycket i vår nord,
om den som tager dygden till,
då han sin ondska dölja vill.

Anna H—m.

LÖSNINGAR
TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 7.

BOKSTAFSUTBYTET: Oscar—Tosca.
KONSONANTFÖRÄNDRINGEN: Dora, fora, Mora, Nora, Tora.
REBUSEN: Fyra på under pannan.
BOKSTAFSRINGEN: Dalmatien: Dal, Alma, mat, i, en, enda.

HYLIN'S
Parfym i pulver
"GLOIRE"

(Odeur "La Couronne") utmärker sig för **den mest utsökta doft** som parfymeritekniken hittills kunnat frambringa.

Möjliggör en **diskret** och **genomgående parfymering af kläder** och **hud** samt **lämnar inga fläckar** å ömtåliga väfnader.

"Gloire" parfym i pulver är oumbärligt för hvarje elegant dam.

Till salu i alla parfymaffärer.

Hylin & Cos F. A. B., Stockholm

IDUNS SKÖNHETS-INSTITUT.

N:r 335. 1) Vore mycket tacksam för beskrifning på några enkla och effektiva gymnastiska rörelser att göra innan man lägger sig och om morgnarna. Jag är så rädd för att bli krokryggig och klumpig. 2) Djupandning är ju bra, men man kan väl ej stå vid öppet fönster vid flera graders kyla? — 3) Hur få bort isterhaka? Massage hjälper visst ej? Gammal prenumerant.

1) Skaffa er en bok, som heter Damernas 10 minuters morgongymnastik af Mia Schannong. Den kostar 90 öre. — 2) Djupandning kan mycket väl företagas framför öppet fönster äfven vid stark kyla, men då behöfver fönstret endast stå på glänt. — 3) Massage hjälper med ihärdighet, den får ej försummas en enda dag. Sätt flatsidorna af händerna under hakan och stryk uppåt öronen många gånger å rad. Stryk sedan med ena handen från hakspetsen nedåt mot bröstet.

N:r 336. I vår förtviflan vända vi oss till Iduns Skönhetsinstitut för att erhålla ett godt råd. Min mor, som trots sina 59 år har ett rikt svart hår, har sedan i somras en fläck midt i hufvudet, där håret först blir hvitt och sedan faller af. Först var fläcken som hälften af en 10-öring, nu som dubbelt en 2-krona. Hvad skola vi göra? Läkare är sökt men utan resultat. Prenumeranter.

Det är tydligen en svårare hårsjukdom er mor lider af, för hvilken jag ej vågar ge råd. Det är nog bäst att genast gå till en skicklig hudläkare, som är specialist på hårsjukdomar.

N:r 337. Vore tacksam få veta bästa sättet att magra. Är det skadligt att intaga afmagringspiller?
Förtviflad ungmö.

Anser sådana piller skadliga för hälsan. För att magra på ett mera naturligt sätt skall ni först och främst reglera er diet. Ni bör undvika att alls äta något extra mellan de tre hufvudmålen och särskildt undvika bakelser, sötsaker och läckerheter i allmänhet. Färsk frukt kan ni däremot njuta af, isynnerhet äpplen, och äfven torkad frukt. Bland fettbildande räknas äfven feta såser, soppor och drycker. Hvad som emellertid är lika viktigt som dieten är den dagliga motionen, som delvis bör utgöras af sport; skid- och skridskoåkning på vintern, simning, rodd och cykelåkning på sommaren, och dels af promenader samt gymnastik hvarje morgon. Det är af stor vikt att magen fungerar ordentligt, i annat fall bör ett lätt afförande medel tillgripas. Ett enkelt afmagringsmedel är att tre dagar å rad med tre dagars mellanrum intaga 1/4 tesked bikarbonat i ett halft glas vatten en stund före hvar måltid. Regelbundna varma bad om vintern och kalla på sommaren.

N:r 338. Ville så gärna bli högbröstad och få fyllig och fast barm men vet ej hur jag skall få det. Snälla Fru Skönhetsdoktorn, gif ett godt råd. Margit.

För att få fyllig barm och hals är ingenting bättre än djupandning, som tillgår på följande sätt: Fötter åt sida ställ; höfter fäst! Höj er på tåspetsarna, drag in så mycket luft som möjligt genom näsan i lungorna och håll andan i 15 à 20 sekunder, medan ni pressar den kraftigt mot halsens och bröstets muskler. Andas sedan ut med kraft genom munnen och sänk er ned på hälarna. Upprepas flera gånger å rad framför öppet fönster, och bör denna gymnastik utföras en à två gånger om dagen, t. ex. vid morgon- och aftontoaletten, då ej åtsittande kläder hindra.

N:r 339. 1) Jag lider at en ovanlig magerhet, hvilket ingenting tyckes hjälpa för. Har alltid varit smärt men är nu allt för mager. Jag har på 4 mån. lättat 4 kg. trots att jag dricker hafrevälling och grädde hvarje dag. Läkare är tillfrågad, järnpiller intagna, inget fel med matsmältningen, är mycket sportintresserad men vågar ej fortsätta med ridning och skidåkning för att ej blifva värre. Finnes det ingen gammal god huskur som skulle kunna hjälpa? Har svårt att tåla mjölk men tager gärna medicin. — 2) Finnes något godt medel för erhållandet af fyllig byst? Har efter min siste lille gosse (7 mån.) ej kunnat repa mig. Vore så tacksam för ett godt råd. Fru Margot.

1) Utom att ni bör lägga an på fettbildande föda (mycket mjöl- och grynmat), ville jag råda er att alltid ligga och hvila regelbundet åtminstone en gång på dagen, i lugn och ro utan att bli störd. Vistas så mycket som möjligt . friska luften, helst soliga dagar, och ät gärna något mellan målen, mjölk eller grädde, om ni så hafva kan. —2) Se svaret på föregående fråga.
(Forts.)

NORDISKA KOMPANIETS

RÅDFRÅGNINGSBYRÅ

Med anledning av de allt talrikare förfrågningarna från våra kunder i landsorten rörande andra artiklar än dem, som upptagits i vår katalog, har vår *Brevorderexpedition* inrättat en s. k. *rådfrågningsbyrå* och för denna anställt särskilt lämpliga personer med smak och omdömesförmåga. Det åligger denna byrå att efter bästa förmåga utföra ärade kunders uppdrag i alla de fall, då det icke rör sig om efter katalogen utskrifna order och hava vi härigenom velat göra hela vårt omfattande lager tillgängligt för våra kunder i landsorten och i möjligaste mån för dem underlätta inköpen hos oss. Även de minsta uppdrag komma att ägnas den största uppmärksamhet från byråns sida och uttala vi den förhoppningen, att dess tjänster flitigt komma att användas.

Förfrågningar torde adresseras:

A/B Nordiska Kompaniets Rådfrågningsbyrå, Stockholm.

AKTIEBOLAGET

NORDISKA KOMPANIET

HOFLEVERANTÖR STOCKHOLM

Fru Pettersson:

— Hur i all världen bär Ni Er åt för att få så spegelblanka kopparo. mässingssaker, så vacker svart spisel, så silverblanka knivar, gafflar o. diskbänk o. så kristallklart glas i fönster o. speglar samt så blankt silver?

Fru Andersson:

— Jag använder Nordstjernans Metall-, Zink- Spisel-, Kniv-, Silver- o. Fönsterputs. Tillverkare: A.-B. T. F. Nordstjernan, Söderhamn. Bliv försäljare och förbrukare!

I alla väder

är

Gahns Maniol

det bästa för huden.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 3—9 MARS 1918.

SÖNDAG. Frukost: Bröd; smör; färsfylld lök med potatis; kaffe eller te. Middag: Afredd buljong med jordärtskockor; fransk fårstufning; chokladsufflé med enkel vaniljsås.

MÅNDAG. Frukost: Bröd; kaviar; stekt färsk sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Pudding af kött (buljongköttet från söndag) och potatismos; rabarbersoppa med rågskorpor.

TISDAG (Fettisdag). Frukost: Bröd; messmör; uppstekt pudding (rester från måndag); kaffe eller te. Middag: Stekt fläsk med potatismos; semlor med mjölk eller grädde och vatten.

ONSDAG. Frukost: Bröd; kaviar; stekt stångkorf med potatis; kaffe eller te. Middag: Italiensk soppa; stekt hvitling med potatis.

TORSDAG. Frukost: Bröd; messmör; strömmingslåda med potatis; kaffe eller te. Middag: Grönkål med frikadeller; potatisplättar med socker.

FREDAG. Frukost: Bröd; marmelad; hafremjölsvälling; omelett med grönsaker; kaffe eller te. Middag: Korngrynskaka med lingon; äppelsoppa.

LÖRDAG. Frukost: Bröd; lefverpastej; stekt sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Köttbullar med stufvade, salta turska bönor; blåbärskompott med grädde.

RECEPT:

Färsfylld lök (f. 6 pers.). 1/2 kg. portug. lök, 1 1/2 lit. vatten, 1/2 msk. salt, 2 1/2 hg. oxkött, 15 gr. njurtalg, 1 msk. mjöl (10 gr.), 1 ägg, 1/2 msk .salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 2 dcl. grädde eller mjölk.

Till stekning: 1 1/2 msk. smör eller flottyr (30 gr.), 3 dcl. buljong eller vatten.

Beredning: Löken skalas och förvälles omkr. 10 min. eller tills den är nästan mjuk. Köttet torkas med en duk, urvriden i hett vatten, skäres i bitar och drifves tillika med njurtalgen, om så önskas, 3 ggr genom köttkvarn. Därefter tillsättas mjölet, ägget, kryddorna samt grädden litet i sänder och färsen arbetas omkring 1/2 tim. Lökarna urhålkas uppifrån, fyllas med färsen och ombindas med snöre, förut doppadt i hett vatten. Smöret brynes i en järngryta, lökarna läggas i och brynas vackert, spädas med buljongen eller hett vatten och få sedan sakta steka med tätt slutet lock omkr. 1 1/2 tim. De uppläggas på varmt serveringsfat, snöret klippes bort och såsen hälles öfver dem. Garneras med den urhålkade brynta löken.

Afredd buljong med jordärtskockor (f. 6 pers.). 1 lit. jordärtskockor, 1/2 lit. vatten, 1 tsk. salt, 20 gr. smör, 35 gr. mjöl, spadet af jordärtskockorna, 1 1/4 lit. buljong, 1—2 äggulor, salt, hvitpeppar.

Beredning: Jordärtskockorna sköljas väl och skrapas, helst under rinnande vatten. De skäras i skifvor och läggas i ättikblandadt vatten för att ej bli mörka. Efter 1 tim. påsättas de i kokande, saltadt vatten och få koka tills de äro mjuka, då de läggas i soppskålen. Spadet ,som bör utgöra 1/2 lit. tillvaratages. Smör och mjöl fräsas 2 min. Spadet och den kokande buljongen spädas på under rörning och soppan får koka 5 min. Äggulan slås upp och vispas i buljongen, som därefter afsmakas med kryddorna, hälles upp i soppskålen och serveras mycket varm.

Chokladsufflé (f. 6 pers.). 50 gr. sockrad choklad, 20 gr. socker. 5 dcl. mjölk, 20 gr. potatismjöl, 4 äggulor, 4 ägghvitor.

Beredning: Chokladen ,sockret, mjölken och mjölet vispas i en kastrull öfver elden, tills blandningen kokar upp, då kastrullen aflyftes, och äggulorna tillsättas genast en i sänder under stark vispning. När smeten är kall nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna, massan slås i smord, eldfast form och gräddas i vattenbad i ej för varm ugn omkr. 40 min. Serveras genast ur formen med vaniljsås.

Pudding af kött och potatismos (f. 6 pers.). 5 hg. benfritt buljongskött, 1—2 lökar, 2 msk. flottyr eller smör (40 gr.), 2 tsk. salt (10 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 2 dcl. buljong.

Potatismos: 1 1/2 lit. potatis, 2—3 dcl. kokande mjölk, salt, socker, 1 msk. finstötta skorpor, 1 msk. rifven ost.

Beredning: Köttet hackas fint. Löken skalas, hackas och brynes i fettet, hvarefter köttet ilägges och brynes väl, beströs med kryddorna och spädes med den kokande buljongen. Potatisen borstas väl och sköljes, kokas mjuk, skalas och pressas genom purépress eller mosas sönder med gaffel i en kastrull. Den kokande mjölken spädes på litet i sänder och moset röres tills det är hvitt och pösigt. En eldfast form smörjes med 5 gr. smör och däri lägges kött och potatismos hvarfvis, det första och sista hvarfvet skall vara potatismos. Öfverst strös de stötta skorporna, blandade med den rifna osten. Puddingen gräddas i varm ugn omkr. 30—40 min. Serveras med afredd sås beredd af efterbuljong.

I en punkt

äro alla husmödrar ense:

SKULTUNA KOKKÄRL

äro bäst!

PARAMINT PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE.

Vid sjukdomar i munhåla och svalg. Effektivt skydd mot smitta vid epidemier. FLASKOR Å 50 ST. KR. 1.50

SÅLJAS ÖVERALLT

A.B. PHARMACIA, STOCKHOLM

Kontrollerat: PROFESSOR A. VESTERBERG.

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,

Drottninggatan 4,

utfärdar **resekreditiv,** betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplatser, ombesörjer **telegrafremissor** till in- och utlandet.

Fondafdelning. Notariatafdelning. Kassafack

FERROL

är det kraftigast aptitgifvande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält fördrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages af såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

APOTEKET VASEN DROGHANDELS LABORATORIUM STOCKHOLM

Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 3.50

BILLIGT! - Finnes å alla apotek - BILLIGT!

Elegant

kemiskt tvättad o. prässad blir Eder kostym, klänning, kappa eller överrock, om densamma insändes till

Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri-A.-B. Göteborg.

NYA

WERMLANDS-TIDNINGEN

Grund. 1850 **Karlstad** Tryckeriet 1836

Värmlands äldsta och enda dagliga tidning. Telefon: Namnanrop.

Köp i tide!

30 ol. krigsmärken kr. 1,—
50 " " " 3.—
150 " " " 20.—
100 tyska kolonim. " 20.—
(dessa m. stiga enormt).
Kat. gratis. Alla m. köpas.
500 alla olika 4.00, 1000-10, 2000-33 kr.

Frimärksbörsen,
KÖPENHAMN. KLOSTERSTRÄDE 9.

SINGER

HEMMETS SYMASKIN

Det bör ej vara damerna obekant

att man med Gooda-Jästmjöl når det bästa resultatet vid småbak.

Säljes i burkar à 15, 25 och 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

ENSAMAGENTUR:

LUNDHOLMS PIANOMAGASIN

STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN 39.

Sigtunastiftelsens Hospitium

mottager gäster för längre eller kortare vistelse. Lugn, intimt hållen gästvåning i Sigtunastiftelsens nybyggnad.

Godt bibliotek. Välförsedt läsrum.

Begär prospekt hos Sigtunastiftelsens Husmoder (adr. Sigtuna).

BENNO BECKEMANS FOTOGRAFISKA MAGASIN

15 DROTTNINGGATAN 15

STOCKHOLM.

FRAMKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

Hvarje kvinna, som önskar att kunna försörja sig själf,

bör ej underlåta att skaffa sig Kvinnligt Yrkesregister för år 1918 Erhålles å Kv. Yrkesregisters expedition, Vasagatan 50, samt i boklådorna. Pris 2 kr. Porto till landsorten 20 öre. *Klipp annonsen.*

CECIL GRAFSTRÖM

KAFFEHANDEL

Största lager af olika kvaliteter Schweizerchoklad.

HAMNGATAN 30

VOLTA ELEKTRISKA VÄRMEAPPARATER

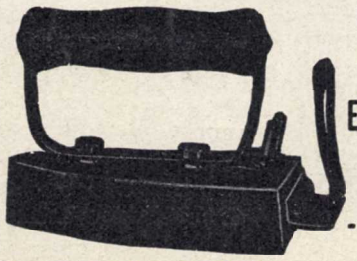

göra husmodersysslan -:- lätt och angenäm -:-

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA

- ULVSUNDA PR STOCKHOLM -

Besök vår utställning Birger Jarlsgatan 21.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA.

En österbottniska. E. W. tackar hjärtligt för två bref samt en korsbandsförsändelse och undrar om ni inte vill bereda henne tillfälle att direkt besvara dem.

Till den anonyma rösten i kortbrefvet. Det skulle vara nöjsamt att se edert ansikte. Antingen ni är ful eller vacker, så kan ni väl inte räkna eder det till förtjänst. Jo, kanske, om ni är ful. Ty eder simpla utgjutelse mot en enskild person vittnar om dålig andedräkt och frätande svensk afundsjuka, och sådant brukar gärna alstra ful hy.

Revoltus. Fegheten behöfver icke besjungas; den frodas nog alla hymner förutan.

A. R. P. Nej!

L'ombre. Kanske i smala spalterna.

A—a. Passar nog bäst inom familjekretsen.

Wilhelm Schulz. Den godhetsfullt erbjudna novellen är alldeles för lång, hvarför vi nödgas afböja. Och ett annat skäl till refuseringen är, att detta renässansmotiv, som en af våra främsta författare tidigare utnyttjat, i stilen saknar hvarje spår af sträfvan efter tidsfärg. Manuskriptet återfås mot insändande af porto.

Sic. Lämpar sig ej för oss. Manuskriptet återgår, om porto insändes.

Kvarliggande svar å Iduns redaktion till signaturerna: »En som känner sig utstött» n:r 1; Bekymrad åldring» n:r 17; »Hemlös medsyster» n:r 20; »Tacksam prenumerant» n:r 30; »Cecilia» n:r 46; »Rådlös Mamma» n:r 56; »Marianne n:r 57; »Oerfaren Mamma» n:r 68; »L. O.» n:r 76; »Tacksam 25-åring» n:r 77. Sändas mot adress och dubbelt porto.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta avskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

LÄRARINNA önskas nu genast för denna termin samt sommaren att undervisa tvenne barn i 1:sta och 2:dra klassens realskolekurs. Svar med betyg och uppgift om lönepret. sändes till Kyrkoherde S. J. Thyrén, Grolanda.

ENKEL, BILDAD FLICKA, kunnig i husliga göromål, erhåller mot fritt vivre plats för sommaren i god familj, där jungfru finnes. Svar till Ekeliden, Eringsboda.

EN GLADLYNT, BÄTTRE FLICKA c:a 25 år, helst musikalisk, erhåller plats hos mindre ingeniörsfamilj på landet att jämte husmodern sköta inom hemmet förekommande göromål samt som sällskap. Svar med foto, rek. och löneanspråk sändas till Fru Elin Lignell, Lingbo.

EN ENKEL, anspråkslös flicka, rask och duglig, kunnig i matlagning och husliga göromål, och som vill blifva husmodern till verklig hjälp och glädje, får plats med hög lön till 1 April. Svar med betyg och fotografi till »God Plats», Iduns exp. f. v. b.

Barnfröken

van vid barn, helst med föreg. anställning, erhåller god plats. Den som är kunnig i musik ell. sömnad äger företräde, men är detta ej nödvändigt. Foto o. betyg till Palmquist & C:o Förmedl., 17 Malmskillnadsg., Sthlm.

Husmodersplats

vid Bagges sjukhem med tillträde 1:sta april. Den sökande bör vara fullt kunnig i ett landthushålls skötande. Betyg, foto och ref. torde insändas till Doktor Ivan Bystedt, Kungsbroplan 1, Stockholm. Lön 600 kr. per år och allt fritt.

Bättre, anspråkslösflicka

erhåller god plats hos äldre dam i Norrland att utan jungfru sköta hushållet. Svar med betyg och foto till »Hjälp och sällskap», Iduns exp.

En verkligt duglig husföreståndarinna

erhåller förmånlig plats. Skall vara kompetent att på egen hand föreståköket och göra uppköp för c:a 20 pers. Svar till »Doktor», Iduns exp.

Befattningen som skolkökslärarinna

vid Hallands läns landthushållsskola å Katrineberg sökes före 1 april. 24 veckors kurs, hvaraf 12 veckor som husmor för folkhögskoleinternatet. Undervisningsskyldighet jämväl i mjölkhushållning (demonstrationer). Lön 850 kronor och allt fritt. Ansökningar insändas till rektor

LUDV. DE VYLDER,
Vessigebro.

Ensam äldre pensionerad ämbetsman (änkling)

söker från 1:sta april medelålders stilla och stadgad person att ensam sköta hans lilla hem i Stockholm. Utförligt svar und. sign. »Ordning och trefnad», Allm. Tidn.-kont., Gust. Ad. Torg, Stockholm.

Köksföreståndarerska,

fullt kunnig att förestå matlagningen för cirka 150 personer, erhåller plats å Göteborgs barnbördshus den 1 april. Grundlön 600:— kr. jämte bostad (1 rum) och kost m. m. Dessutom erhålles f. n. ett provisoriskt lönetillägg utgörande 10 % å grundlönen samt efter 6 månaders tjänstgöring i dyrtidstillägg 20 % å lönen. Bestyrkta betygsafskrifter insändas till GÖTEBORGS BARNBÖRDSHUS.

En enkel lärarinna

(helst småskolebildad) önskas att fortsätta läsningen med en nybörjare (flicka) omkring början af april. Svar med foto och betygsafskrifter till »Förvaltare», Iduns exp.

Hushållerskeplatsen

vid Sala lasarett är till ansökan ledig. Kompetent sökande har att före den 8 nästkommande mars till lasarettssysslomannen insända ansökan jämte betygsafskrifter.

Löneförmånerna äro förutom husrum och fritt vivre, begynnelselön 400 kr., 4 åldersstillägg à 25 kr. efter 1, 2, 3 och 4:e året och dyrtidstillägg 60 kr. för år samt kostpenningar under semester à 2 kr. pr dag. Platsen skall tillträdas den 1 nästkommande april.

Sala den 14 febr. 1918.

SYSSLOMANNEN.

Bättre flicka,

ej alltför ung, något kunnig i matlagning, villig att utföra alla i ett hem förekommande göromål, erhåller plats i mindre familj på landet. Familjemedlem. Företräde åt den, som förut innehaft plats. Motseende svar med löneanspråk och foto till »Landet», Iduns exp.

Hushållsföreståndarinna

för större gods i Skaraborgs Län

sökes genast. Full kompetens att fullständigt på egen hand sköta hushåll för större egendom samt i öfrigt de allra bästa rekommendationer erfordras. Endast den, som uppfyller nämnda fordringar torde anmäla sig. Svar märkt »Energisk» åtföljdt af fotografi torde insändas till Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

1 tvätterska och 1 köksbiträde

Å barnhem på landet finnes den 1:a eller 15:e mars platser lediga för tvenne allvarligt sinnade flickor, 25—30 år, gärna kamrater, den ena för att sköta befattningen som tvätterska (lön 30 kr.), den andra som köksbiträde (lön 20 kr.).

Goda referenser fordras. Svar med foto torde jämte ansökningshandlingar sändas till »Kamrater», Iduns exp.

Östersunds hospital.

Föreståndarske- och bitr. föreståndarske-befattningarna vid hospitalet blifva lediga, den förra den 15 maj ,den senare den 1 juni. Ansökan jämte betygsafskrifter, läkare- och prästbetyg skola före den 1 april vara insända till

ÖFVERLÄKAREN.

Kokerska

väl kunnig, med goda betyg, erhåller plats, helst den 17 mars 1918. Alla nutida bekvämligheter. Svar till Majorskan Jacobsen, Forsby, Kimstad.

PLATSSÖKANDE

MUSIKLÄRARINNA, elev af Richard Andersson, önskar mot fritt vivre plats på landet i 3 à 4 mån. Har utm. rek. och är frisk och gladlynt. Svar till »Musik 1918», Iduns exp.

MOT FRITT VIVRE önskar bild. flicka komma till ett godt hem som sällskap och hjälp med husl. sysslor, antingen i stad elller på större egendom. Svar till »Ordentlig 23 år», Iduns exp.

EX. SJUKGYMNAST med praktik från hälsobrunn och privat samt bästa rek. söker lämplig anställning 1 mars. Kunnig i handarbeten, villig biträda vid skrifgöromål event. förestå litet välordnadt hem. Tacksam för svart till »S. M. 19», Kiosken, Järntorget, Göteborg.

VÄLREK. KVL. SJUKGYMNAST önskar plats. Svar till »Duglig», Svenska Dagbladets kontor, Göteborg.

20-ÅRIG FRISK O. HURTIG FLICKA önskar plats som hushållselev på större landtgård mot fritt vivre. Ej rädd för arbete. Svar till »Husmors hjälp o. sällskap», Iduns exp. f. v. b.

ENKEL, BÄTTRE FLICKA (26 år) önskar i mars event. senare plats som hushållsfröken å större gård eller prästgård (helst Dalsland eller Värmland). Kunnig och erfaren i alla hemmets göromål, äfven trädgårdsskötsel. De bästa rek. finnas. Svar tacks. till »Ansvarskänsla», Iduns exp. f. v. b.

UNG, BÄTTRE FLICKA önskar plats nu genast som hjälp o. sällskap. Kunnig i husl. sysslor. Lön önskas. Svar till »Box 25», Skurup.

EN FRISK OCH GLAD landtbrukardotter af god familj önskar plats i familj. Van och villig deltaga i alla husliga sysslor. Svar till »22 år», Kungsbacka p. r.

UNG ORDENTLIG FLICKA önskar komma i bättre familj för att under husmoders ledning lära ett hems skötande, helst där jungfru finnes. Är kunnig i handarbeten och enkl. sömnad. Någon lön önskvärd; dock fästes mest afseende vid ett vänligt och godt bemötande. Svar till »April 1918», Iduns exp. f. v. b.

UNG, allvarlig och ordentlig flicka önskar plats hos äldre dam som sällskap. Kunnig i handarbete och husliga göromål, är äfven musikalisk. Tacksam för svar snarast möjligt till »Ung flicka», Sundsvall p. r.

SOM HUSHÅLLSELEV önskar landtbrukardotter i mars eller april plats å herrgård i södra Sverige. Betyg finnes. Svar till »Flit och ordning», Iduns exp.

EINE gebildete Deutsche (Witwe) aus bester Familie, die viel gereist und verschiedene Sprachen spricht, sucht eine dementsprechende Stellung als Gesellschafterin oder Vertreterin der Hausfrau, am liebsten in einer deutschen Familie. Antwort an »Deutsche M. B.» Malmö. Poste Restante.

27-ÅRIG GÖTEBORGSKA önskar komma i verkligt godt hem för att under erfaren, duglig husmoders ledning hjälpa till med hemmets skötsel. Ej grofsysslor. Lämnar gärna någon ersättning för vivre. Tacksam för svar till »Familjemedlem 1918», Göteborg p. r.

SOM TRÄDGÅRDSELEVER önska två unga bildade flickor plats å herrgård under skicklig trädgårdsmästares ledning. Ha genomgått 8 mån. trädgårdsskola och något praktiserat i växthus. Svar till »K. L.» adresseras till Portvakten, Sturegatan 32, Sthlm.

Husföreståndarinneplats

i mindre, allvarligt hem önskas af stadgad hushållsvan dam. Goda rek. Svar till kyrkoh. Gidlund, Kungsbroplan 2 III, Nilsson, Stockholm.

Ung landtbrukaredotter

önskar från 1 april få komma i vänlig och god familj, helst prästgård eller större herrgård i mell. Sverige, för att under duglig husmoders ledning lära och deltaga i husl. göromål. Svar med uppg. om pris pr mån. till »Familjemedlem», Haraldsmåla p. r.

34-årig änketru

språkkunnig och något musikalisk samt van att sköta ett fint hem söker värdinneplats. Fina referenser. Svar till »Språkkunnig 1,000», Stockholm p. r.

Förlofvad flicka

önskar plats i familj att som husmoders hjälp deltaga i förek. göromål. Något kunnig i matlagning samt sömnad. Svar till »A. J.», Iduns exp.

Ung, musikalisk, tyska

med högre tysk skolbildning önskar till 1 maj plats i familj att undervisa i språk och deltaga i hushållet. Innehar sedan ett år liknande anställning i Sverige och talar svenska. Svar till »I. L—t.», S. Gumælii Annonsbyrå, Malmö, f. v. b.

STOCKHOLMS STADS ARBETSFÖRMEDLING

Avdelning för barnsköterskor

förmedlar anställningar för kortare eller längre tid åt examinerade och väl meriterade barnsköterskor.

Adr.: Regeringsgat. 107.
Exped.-tid: Kl. 9—4 (dag före helgd. 9—2).
Riks- och Allm. tel. 40 47.
Kostnadsfri förmedling.
»Arbetsvan», Iduns exp. f. v. b.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni

med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.

En annonsplats — 10 mm. stor — kostar endast 2 kr. 50 öre. För större annonser beräknas ett pris af 35 öre pr mm. därtöfver

Som barnfröken

eller sällskap önskas plats af ung flicka, som innehar dylik plats men önskar ombyte. Svar till »Familjemedlem I. H.» und. adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ung flicka,

som afl. realskolex. och därefter 1½ år tjänstgjort på apotek såsom tekniskt biträde, söker dylik plats. Svar till »Goda betyg», Iduns exp. f. v. b.

Landtbrukaredotter

önskar plats som husmoders hjälp, helst på landet. Fina rek. finnas. Svar till »1 maj», Ferneby, Broddbo.

INACKORDERINGAR

KONFIRMATIONSUNDERVISNING meddelas af kom. Lagergren, Ålem, fr. den 25/6 under sex veckor. Ålem beläget i vacker trakt vid Kalmarsund midt emot Borgholm. Adress Ålem.

INACKORDERING erhålles å litet trefligt hvilohem å landet. Elektr. ljus m. m. Begär prospekt och ref. Syster Elsa Fröding, Skultorp.

KONFIRMANDER mottagas 15/6—1/8. Tionde året. Komminister Rudolf Möller, Svanesund, Orust.

KONFIRMANDER mottagas 2/7—11/8. Kamrater finnas. Tillfälle till bad. Goda ref. Khde Axberg, Normlösa Rt.

KONFIRMANDER mottagas i Västerlösa prästgård (58 min. järnv. fr. Linköping) för tiden 14/6—21/7 inst. sommar. Närmare gm Kyrkoherde R. Janzon, Västerlösa. Rt.

Syster Majas

pensionat och hvilohem för barn

LYCKEBO, RÖNNINGE,

emottager såväl friska som klena barn (ej lungtuberkulösa). Prima referenser. Tel. Riks Rönninge 14.

För den nyfödde.

Komplett, elegant utstyrsel, särdeles präktiga plagg i stor modell. Hemsömnad af uteslut. bästa material. Förord. af läkare. Pris pr kartong 18 kr. **Mönsterkartongen,** välsydd, **10 kr.** Sänglinne stort och fin-fint 15 kr. pr omg. Mössor särd. vackra 2,50 pr st. Bärmantlar 3,50. Allt förstklassigt.

Fru Caspersson, 3 Järntorgsgatan, ÖREBRO.

VÅRDA HÅRET

om det är sjukt eller friskt, och använd

ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL

Bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos

Kungl. Hofleverantör
ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.

Återförsäljare rabatt.

Boksamlingar

— äfven mindre — köpas till högsta pris och pr extra kontant af

Notarien BIRGER LUNDELL,

Stockholm, Bellmansg. 25.
Rikstel. 110 30. Sthlmstel. Sö. 94 30.

PUZZLES.

Läggspel enligt amerikansk metod.

Intressant tidsfördrif för alla åldrar. Af kolorerade taflor, i kartonger à c:a 50, 75, 100, 125, 150, 200, 250, 350. 400 och upp till 1 500 bitar. Af vykort i c:a 25, 1:—, 35, 1:10, 50 bitar 1:25 kr. pr st.

Läggkartor alla slag. Pris 3:50 per 100 bitar. Order å minst 100 bitar sändes franko. Återförsäljare erhålla rabatt. Tillverkare: O. V. Bergendorff, Mästersamuelsgatan 24, Stockholm. S. T. 259 29.

DUN TÄCKEN

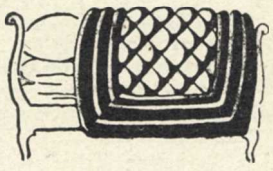

Varma, hållbara, eleganta.

J. SVENSSON & BOURGHARDT

Täckfabrik & Fjäderrenseri.

Vinslöv

Katalog på begäran.

Rikstel. 20 & 121.

Köp.

Robertsbergs trädgårdsfrö!

Kontrollerad vara.

Egnahems- och villakollektioner till 5 och 10 kr.

ROBERTSBERGS TRÄDGÅRD, Grängesberg.

Babykorgen kr. 25: —

(Mont. skär eller blå.)

Babylådan Kr. 15: —

Såväl låda som korg innehålla fullständig utstyrsel för späda barn. Allt välsydt och af bästa kvalité. Sändas mot efterkraf.

Hälsingborgs Linneutstyrselaffär

Malmö. Rikstel. 48 12. Malmö.

Ansiktsmassage

kan var och en gifva sig själf med Crême Salome, erkändt bästa och angenämaste medel att erhålla ren, mjuk och hvit hy. Användes dagligen i min praktik. Pris kr. 5. Till landsorten m. postförskott utan angifvande af innehållet. Massagebeskrifning medföljer.

MARIA ENQUIST,
Exam. sjukgymn.
Institut för skönhetsvård och plastiska operationer.
Stockholm, Biblioteksgat. 6—8.
Riks 160 68. Allm. 226 62.

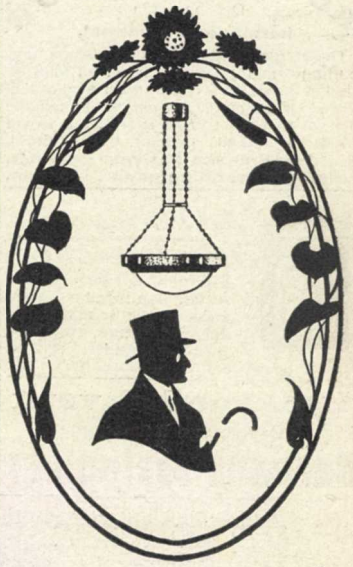

X-Ray

Nordens **enda** specialfirma för belysningsteknik garanterar **bästa** belysningsresultat.

Begär vår X-Ray-broschyr N:o 3.

Nordiska X-Ray-Reflektor A. B.

STOCKHOLM. GÖTEBORG. MALMO.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 7025. Sturog 62, Stockholm.. S. T. 8301.
För behandling af stödje- ochrörelseorganens skador, sjukdomar,defo rmiteter och funktionsrubbningar.

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, STOCKHOLM.
Behandling af
reumatiska åkommor

D:r Elin Beckmans Hetluftsinstitut
Barnhusgatan 12.
R. T. 105 52. A. T. Br. 45 52.
Rådfrågningstid hvard. ½ 3—4.
Behandling medelst hetluft, DIATHERMIE massage och gymnastik af kronisk ***reumatism*** o. gikt, ***neuralgier,*** fro tsader (obs. äfven ansiktet) o. började ålderdomsbrand.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kungl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar i sept.
Prosp. *Major J. G. Thulin, LUND.*

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i **Sjukgymnastik och Massage**
Nästa kurs börjar 15 Sept
Begär utförligt prospekt!

Doktor A. Kjellbergs
Kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt!
Stockholm. Holländaregatan 3.

GÖTEBORGS ENSKILDA HANDELS-GYMNASIUM
Förmånligaste enskilda handelsläroverk för elever med högre förbildning.
Ettårigt Gymnasium. — Högre Bank-kurs. — Handelskurs.
Begär prospekt!

ROYAL WINDSOR
Det berömda
hårstärkande vattnet.
Gifver **grått hår** dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: *Royal »Windsor Perfectionne».* En alltjämt stig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 6.50 + porto. Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,** Hoflev., **21 Drottninggatan 21, Sthlm.**

Majorskan Edmanns
Ideale-crème
dagligen använd gör ansiktshuden mjuk och sammetslen och är säkert medel mot narige, röda och spruckna händer. Pris 2,50.
I Parfym- och Kemikalieaffärer.

Lyckade bakverk
åstadkommas lättast med
Nornans Jästpulver

Elisabeth Östmans Husmoderskurs.
En kortare kurs i enkel matlagning middags- och smårätter samt vegetariska anrättningar — börjar torsdagen den 28 febr. kl. 10 f. m.
Närmare upplysningar på begäran.
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,
Stockholm, Klarabergsgatan 40, 5 tr., hiss.
Rikstelefon 20 35. Allm. telefon 93 02.

Önnestads Kvinnliga Folkhögskola med afdelningar
(nära Kristianstad)
20 april—20 augusti. Valfritt 3 eller 4 månader fr. 20/4.
Folkhögskola Afd. VI Allmänbildande ämnen:
Naturkunnighet samt historisk och geografisk undervisning, modersmål, litteratur, samhällslära, hälso- och sjukvårdslära m. m. Praktiska ämnen: kvinnl. slöjd, knyppling, enkel väfnad och konstväfnad, äfven gobelin-, linne- och klädsömnad samt gymnastik. I 4:e månaden matlagning och konservering. Inga särskilda förkunskaper utöfver folkskola.
Afd. VII Landthushållnings- och husmodersskola
helst med kraf på något vidare förkunskaper än folkskolans. Förutom i allmänbildande ämnen undervisas i: huslig ekonomi, barnavård och uppfostran, hälso- och sjukvårdslära, samaritkunskap, hemmets skötsel, husdjurs skötsel, mjölkhushållning, trädgårdsskötsel, konservering och fruktanvändning m. m. (Obs. Särskild betydelse för dyrtiden.) Teoretisk undervisning meddelas å afdelningarna hufvudsakligen genom föredrag. Billiga omkostnader, bästa utrustning och undervisning, inackordering vid skolan, friplatser och stipendier af statsmedel åt mindre bemedlade 15 à 25 kr. pr mån. Lämplig förbered. för inträde vid lärarinneseminarier, fackskolor för huslig ekonomi, sjukvård m. m.
Illustr. prosp. mot porto gm rektor Yngve Melander, ONNESTAD.

Annonsera i Idun!

Utmärkta organ
för
annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.
Avesta: Avesta-Posten.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.
Engelholm: Engelholms Tidning.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
Falun: Falu-Kuriren.
Gefle: Gefle-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
Hälsingborg: Helsingborgs Dagblad.
Härnösand: Hernösands-Posten.
Höganäs: Höganäs Tidning.
Jönköping: Smålands Allehanda.
Kalmar: Barometern.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.
Kristinehamn: Ansgarii-Posten.
Landskrona: Landskrona-Posten.
Linköping: Östgöten.
Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Malmö: Skånska Aftonbladet.
Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Mora: Mora Tidning.
Norrköping: Östergötlands Dagblad.
Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.
Sköfde: Skaraborgs Läns Annonsblad.
Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Uddevalla: Bohusläningen.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Uppsala: Tidningen Upsala.
Visby: Gotlänningen.
Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Växiö: Smålands-Posten.
Ystad: Södra Skåne.
Örebro: Örebro Dagblad.
Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Östersund: Jämtlands-Posten.
Östhammar: Östhammars Tidning.

Willys-Overland
TRADE MARK REG.
Automobiler
tillverkas i följande modeller:
4-cyl. 25 hkr. 2 och 5-sitsiga
4-cyl. 35 hkr. 2 och 5-sitsiga
6-cyl. 35 hkr. 2 och 5-sitsiga
6-cyl. 45 hkr. 6-sitsiga och
försedda med karosserier av olika slag och elegans. *Avtagbara Limousiner, Kupéer* och *Turistvagnar.*
Overland-bilarna äro lätta och kraftiga, detta innebär liten bränsleåtgång och litet gummislitage.
De kunna köras med bensin, bensol eller träsprit och hava alla *Elektrisk start* och *belysning,* vilket numera är absolut tillförlitligt.
Willys Overlands fabrikation är 200,000 kompletta automobiler per år.
Denna sorts massfabrikation innebär, förutom materialkontroll och absolut passande reservdelar, *billigt pris,* d. v. s. *valuta för pengarna.*
Automobiler finnas på lager hos ensamförsäljaren för Sverige,
RICH. F. BJÖRKMANS
MOTOR A.-B.
STUREGATAN 36 - STOCKHOLM
The Willys-Overland Company, Toledo, Ohio, U. S. A
Tillverkare af Overland automobiler och lätta lastbilar

Fröknarne Kugelbergs
Konvalescenthem för Barn,
OLOFSFORS, Dala-Husby.
Referenser: Doktor Erik von Bahr, Uppsala. Prospekt sändes på begäran. Postadress: Olofsfors pr Dala-Husby. Rt. Dala-Husby 8.
Karin och Ulla Kugelberg.

Torshälls kvinnl. trädgårdsskola, Leksand
11:te kursen den 1 apr.—31 okt. 1918. Ett par stipendier utdelas. Prospekt och ref. på begäran. ***Lillie Landgren. Märta Philip.***

Amerikanska s. k. Prima Herr Ankar-Ur. Lentilefaçon.
Eljin-Ur
Fem års garanti. Säljes så långt förrådet räcker till endast kr. 6:50 per st. Två stycken endast kr. 12:— fraktfritt. Om ej till belåtenhet få desamma returneras. Skrif i dag och rekvirera direkt från importören.
VARUAFFÄREN
Norrköping.

Privatskola
önskas öfverlämnas. Läge nära Stockholm i större samhälle med utsikt att utvidga verksamheten. Svar till »Framtid—Privatskola» under adr. S. Gumælii Annonsb., Stockholm, f. v. b.

Såpa.
Min Kali-Natronsåpa lämnar ett enastående godt resultat utan att angripa kläderna. Dubbelt så dryg som annan såpa. Expedieras i förpackningar om 10 kg. à 3:50 pr kg. Förse Eder i tid! E. Kellin, tel. 515. Kemisk Tvättanstalt, Eslöf.

Underlifslidande
och dylikt undgås bäst genom lifmodersprutan Noliber. Pris 20 kr., med båda rören 25 kr. Noliberpulver 5 kr. pr ask. Lifmoderspeglar 3 och 5 kr. Vid köp recept på andra lämpliga lösningar samt anatom. bild. Prislista mot 10 öre från
Carl G. Schröder.
Möllevångsg. 53 B. Malmö 7.

Skånska Handelsbanken.
Fonder 34,000,000 kronor.
Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**
Filialer: **Södermalmstorg 8.** **Sturegatan 32.**
Emottager värdehandlingar i öppet eller slutet förvar.
Fondavdelning. Kassafack.

BEGÄR ALLTID
FINBRUKENS
POSTPAPPER
GRYCKSBO KLIPPAN

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Stockholm 1918.